

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csckeszám:la: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A tekintély.

A világháború következményeiből kifelé vergődő emberiség közéletében mindig több szó esik a tekintélyről. Ma már nagy nemzetek kifejezetten a tekintélyre s még hozzá annak legősibb alakjára, az egyéni tekintélyre alapozzák egész állami létüket, természetes tehát, hogy a tekintély nemcsak a nemzeti közéletben, de szűkebb körökben, sőt a magánéletben is egyre jobban és biztosabban visszaszerzi a maga ősi jogait.

Mert vannak az emberi együttélésnek változó, a fejlődés törvényének alávetett feltételei, de vannak örökérvényű alaptörvényei is. Ilyen alaptörvény a tekintély is, amelyet legfeljebb, ha ideig-óráig lehet tagadni, de akkor sem büntetlenül. Tekintély nélkül nincs vezető, vezető nélkül nincs rend, rend nélkül erő, erő nélkül pedig nincs állam, nincs harmonikus emberi együttélés. Vagyis semmi sincs nélküle, amit emberi közösségnek lehetne nevezni.

Minket, csendőröket nem talál készületlenül a tekintély politikai és társadalmi világáramlata, mert nekünk mindig legelembb testületi jellegzetességünk, kenyérünk, puskánál erősebb fegyverünk volt a tekintély; azzal élünk és azzal bukunk.

Csak hogy a tekintély nem önmagától termő valami. Nem vagyon, amit érdemtelenül is örökölni lehet s nyers hatalmi eszköz sem, amit egyszerűen csak jogaiba léptetni s alkalmazni kell. A tekintély nem egyéb, mint értékünkadta fölényünknek mások részéről kényszer nélkül, meggyőződésből való elismerése és tisztelete. Vagyis más szóval: a tekintélynek reális alapjának kell lennie s ez az alap nem lehet egyéb, mint érték, ami embertársaink közül kiemel. Nem elég tehát feltenni a tollas kalapot s a kakastoll jogán várni az emberek süvegelését. A testület közös tekintélyén, amit elődeink ötven esztendő alatt becsülettel megszereztek, ideig-óráig élélsködhetnek néhányan, de ha sokan csinálják ezt a kényelmes örökségfogyasztást, akkor az egyeseken át a testület tekintélye, közmegebecsülése is veszendőbe megy.

Minden csendőr tapasztalhatja ezt önmagán, aki csak a testület erkölcsi vagyonának fogyasztója anélkül, hogy azt gyarapítaná. Hiába lebegtet a kalapján a szellő kakastollat: egy grammal sem becsülik többre, mint amennyit kakastoll nélkül érne. A csendőr egyéniségének nem szabad ellentétben lennie az egyenruhájával. Ennek viszont egyenként felsorolható, pozitív feltételei vannak.

Mi az tehát, ami a csendőr számára egyedül tud tekintélyt biztosítani?

Mindenekelőtt a tudás. Mindenki lenézi a földmívest, aki nem szánt rendszeren, a rosszul talpaló cipészt, a gyógyítani nem tudó orvost. A tudatlanság minden mesterségben szégyen: miért volna ebben egyedül a csendőr kivétel? Téved, aki azt hiszi, hogy csak az előjárók tudják megítélni a csendőr tudását s a lakosság nem, mert a lakosság is, főképpen az, aki a csendőrt gyakrabban látja, vagy igénybeveszi, pontosan megmondja: ki milyen csendőr. Ez érthető is, hiszen a csendőr a lakosság legelembb értékeit és érdekeit tartja a kezében: a személy- és vagyonbiztonságot, de sokszor ennél is sokkal többet: az életet vagy halált, természetes tehát, hogy ekkora értékeinek kezelőire a lakosság figyelemmel van, mert ha a csendőr tudatlan, annak mások rendszerint több levét isszák, mint ő maga.

De a tudás sem igazi érték hozzávaló erkölcs és tisztesség nélkül, sőt, tanult emberek tudnak csak igazán raffináltan gonoszak és veszedelmesek lenni, ha erkölcsiükben fogyatékosak. A képzett, de erkölcsiükben hiányos csendőr sem élvezi tehát zavartalanul a tudásának, képzettségének tekintélyét, ha azt megvetésre méltó más tulajdonságai ellensúlyozzák.

Nincs tekintély anyagi függetlenség nélkül sem. Aki főnek-fának adós, nem várhatja, hogy köszöntések, maga kénytelen előre köszönni.

Ezek a belső, tartalmi alapokon kívül vannak aztán a tekintélynek úgynevezett külső feltételei is. Ilyen a mindig tiszta, rendes, csinos öltözködés és a fegyelmezett, tetszetős magatartás. Ezek nélkül hiába képzett a csendőr, hiába tisztességes, de hiába van megtakarított pénze is: a külsőségek után ítélő emberek véleménye nem lesz róla kedvező. Nem a piperkóc csendőrt szeretjük, nem azt, aki az egész fizetését extraruhára és a maga cicomázására fordítja, hanem azt, aki az egyébként jó és finom kincstári ruházatával úgy tud öltözködni, hogy gyönyörűsége telik benne civilnek, katonának egyaránt.

Vannak persze a tekintélynek más követelményei is. Például a hatalmaskodó, durva csendőr nem tehet szert soha igazi tekintélyre. Az efajta alkoholszagú „tekintély” korcsmákban honos, de ott is csak addig, amíg egy még garázdább legény kerül. Alantas dolog ez, a kakastollnak magasan fölötte kell lebegnie.

Nagyjában ugyanezek vonatkoznak az előjárói tekintélyre is. A rendfokozat csak hallgatást biztosít az alárendelt részéről s nem véleményt. Az előjáró egyénisége még értékesebb, tiszteletreméltóbb és tökéletesebb legyen, mint a csendőré, mert neki nemcsak a kapun kívül van szüksége tekintélyre, hanem azon belül is.

A szemléltető oktatásról.

Irta: VITÉZ SÁRAY FERENC alezredes.

A csendőr tudásának kétféle ismeretből kell összetevődnie: elméletiből és gyakorlatiból. Egyik a másik nélkül nem sokat ér, mert egyoldalú, ezért egymást nem is pótolják. Az elméletileg jól képzett, de a gyakorlatban ügyetlen csendőr szolgálati értéke csekély, viszont a gyakorlat is csak félértékű, ha nincs szemlémi alapja.

Az elméleti tudást az iskola és a könyv hivatott megadni, a gyakorlatiét — mint a neve is mutatja — az élet, a gyakorlat, de az iskola és az élet szerepét a kiképzés terén nem lehet élesen elválasztani. Az önmagáért létező, tisztán elgondolásokból táplálkozó, túltengő elmélet csak szobatudomány, ha sohasem kerül kézzelfogható alkalmazásra; de viszont a pusztán gyakorlat sem elég egy olyan hivatás kifogástalan ellátására, amilyen a csendőré, mert rendszerint késő okulással jár és mert az egyetlen ember életében előforduló esetek tanulsága, tapasztalata nem lehet olyan sokoldalú, hogy a mások tapasztalataiból leszűrődött elmélet szemlémi segítségét nélkülözhetővé tehetné. Ahogy tehát a csendőr a maga gyakorlati szolgálatában nem függetlenítheti magát attól, amit könyvből tanult, úgy nem szabad az iskolában sem figyelmen kívül hagyni a szabályt, hogy gyakorlati dolgok elméleti oktatása csak akkor igazán eredményes, ha a megtanultak szemléletével, végrehajtásával párosul.

Az oktatás nem arra való, hogy az oktató a maga képességeit, képzettségét előljárói, vagy alárendeltjei előtt csillogtassa, hanem arra, hogy a hallgatók tudá-

sát gyarapítsa s ezáltal őket jobban, sokoldalúbban alkalmazhatókká, értékesebbekké tegye. Legénységi iskolában a hallgatók szellemi befogadóképességével nem számol, magasröptű akadémikus fejtegetés szemfényvesztéshez hasonlít, mert megtévesztésre törekszik; avatatlan előtt tetszetős lehet, de valójában tartalmatlan, mert nyom nélkül siklik el a hallgatók értelme felett. Ezzel szemben a színvonal tekintetében okos mértéket tartó, egyszerű, közvetlen és kerezetlen előadás, amelynek keretében az oktató nemcsak elbeszéli, hogy mit hogyan kell csinálni, hanem be is mutatja vagy mutatattja, megmarad a hallgatók emlékezetében. Amit az ember nemcsak hall, de lát, sőt magu végrehajt is, az jobban, biztosabban és tovább is megmarad az emlékezetében, mint amit csak hallott vagy elképzelt.

Természetes, hogy csak olyan ismereteket kell és szabad gyakorlatilag oktatni, amelyek a csendőr által valóságban is végrehajtható ténykedésekre, intézkedésekre vonatkoznak és amit az oktatás színhelyén a valóságot megközelítő módon be is lehet mutatni. Humoros lenne, ha valaki a vásárugyeleti vagy vasútugeteleti szolgálatot akarná legénységi szobában vagy tanteremben gyakorlatilag oktatni, vagy a lopásra vonatkozó büntetőjogi ismeretek szemléltető oktatását erőszakolná.

A csendőr gyakorlati oktatásánál ne csak arra törekedjünk, hogy az egyes szolgálati ténykedéseket az utasítás értelmében lényegileg helyesen és kifogástalanul tudja végrehajtani, hanem vigyázzunk a végrehajtás külsőségeire is, hogy t. i. a csendőr megjelenése, fellépése, beszédmodora, mozgása stb. mentes legyen minden félszagségtől s ezáltal biztossá és csi-

Szérűtánc.

Ha a munka véget ér,
S szállni kezd a denevér —
S csöndes este lesz az úr,
Rözszelánsznak fényje gyúl...
Rözszelánsznak fényjénél
Új raj ébred, nóták kél...
Táncra hé... áll a hál!
Nem sokáig tart a nyár!...
Legénysereg, lánycsapat
Intő szóra hajtanak:
Táncot rognak szaporán,
Amúgy frissen, magyarán, —
Döng a szérű, zeng a dal,
Majd kidől a vén kuzal. .

Áll a tánc... szérűtánc!
Ing, libeg a szoknyarúnc, —
Férfikar, barna kar
Párnás keblet eltakar.
S mint vaskapocs fogja át

Táncospárja derekát...
A lány minden porcikája
Rmgy a cigánymuzsikára.
Cifra kendő leng, lobog,
Őszös béres mosolyog,
S nagyot rikkont: Csak tovább!
Ha legény vagy — ne bocsúsd!

Hejh! városi gyöngye lányok,
Üvegházi gyöngyvirágok!
Hejh! városi, korcs legények.
Zörgős csontúik, csenevészek.
Csámpás lábbal táncolók,
Tükrös padlót koptatók,
Jöjjetek, gyűljetek!
Szérűtáncot nézzetek,
S kérjete az ég Urától:
Bátor szívvel, nótás kedvet,
Izmos, munkás két kezet,
Pirosposztagás, rózsás arcot,
S igaz, magyar életet! . .

VALYI NAGY GÉZA
százados.

Emberek egy ösvényen.

Irta: ENGELMANN ANDOR g. hadnagy.

Az István-tárnában dolgozott,
Hatkor kelt. Nem reggel, este hatkor. Délután aludt
mindig, a nappal alvó emberek súlyos, mozdulatlan álmával.
Sohasem álmódott.

Vájár volt, ötvenhárom éves, de hetvenet mutatott.
Az éjszakai rátákba kérte magát és nem bánta, ha nem

szolttá válják. Tanítsuk meg arra, hogy szolgálati felépésénél mind az erély, mind pedig az udvariasság szempontjából fokozatokat ismerjen aszerint, amilyenre az illető, akivel szemben fellép, igényt tarthat vagy reászolgál. Követeljük meg, hogy amit tesz, az oktató jelenlétére való tekintet nélkül úgy tegye, mint a valóságban szokta; ne tűrjük ki, hogy úgynevezett szemle-eljárások meghonosodását. Amit mond a csendőr, azt is szószerint, úgy kell mondania, ahogy a valóságban mondaná.

Az oktató tartsa szem előtt, hogy gyakorlati eljárásoknak rendszerint több helyes megoldásuk van. Nem szabad tehát azt kívánni, hogy a hallgató az oktató által elgondolt megoldást kitalálja, hanem minden megoldást helyesnek kell elfogadni, aminek a csendőr okát vagy célját tudja adni s ami nem bizonyul nyilvánvalóan helytelennek.

Legyen az oktatásnak határozott célja pl. az utasítás egy rendelkezésének megbeszélése, egy szolgálati ténykedés bemutatása stb. Az oktatás menetét az oktatónak kell irányítania és kérdéseivel helyes irányban tartania; nem szabad megengedni, hogy azt a hallgatók mellékvágányokra tereljék. Azt sem szabad megtűrni, hogy a gyakorlati bemutatás komolytalan színházasdivá fajuljon.

A szemléltető oktatás történéjek mindenütt, ahol csak lehet, párbeszédszerűen és ne kérdésekre adott feleletek formájában. A párbeszéddel ugyanis leginkább lehet a valóságot megközelíteni, de megvan az az előnye is, hogy az iskolászerű feletetésnél élénkebb, érdekesebb, a hallgatókat a különféle szerepek kiosztása révén reakényszeríti, hogy az eseményeket ne csak fi-

gyelemmel kísérjék, de azokban maguk is cselekvő részt vegyenek s végül haszna van abból a szempontból is, hogy a csendőrök beszédmodorát, mondatszerkesztését, kifejezéseit fejleszti, csiszolja.

Leírok egy előadást, amelyben a büntetőtörvény egy paragrafusára, majd az őrs, illetve a járőr eljárása és a Szut. egyik pontjának alkalmazása kerül megbeszélésre. A szereplő személyeket az oktató jelöli ki, illetve ő maga személyesíti meg, a kérdezett csendőr az eljáró járőrvezető személyében beszél. A példából mindig csak annyit közlök, amennyit az őrsrel vagy a járőrrel közölnek.

Honnan értesülhet az őrs, illetve a járőr a bűncselekményről? A sértettől (szóban, írásban, telefonon, távirattal, küldönc útján), a községi előjáróságától ugyanígy, továbbá besugótól, mendemondából, pletykából stb., de néha magától a gyanúsítottól is, aki az őrsön, vagy a járőrnél jelentkezik. Ritkán előfordul az is, hogy a járőr maga észleli a bűncselekményt, de inkább csak kihágások esetében.

Ma reggel 9 órakor a csabai őrs legénységi szobájában vagyunk. Megszólal a telefon.

Szabó csendőr (az oktatottak legfiatalabbikánál kezdem) odamegy a telefonhoz s hallja:

— Itt Szirma község, Szántó főjegyző.

Szabó csendőr: Itt a csabai csendőrőrs, Szabó csendőr.

Jegyző: A korcsmában verekedés volt, Lakos Jánost meggyilkolták, kérek egy járőrt! Az ügyészségnek már bejelentettem az esetet.

Oktató: Szabó csendőr mit csinál?

váltják fel. Este ment munkára, hajnalban jött és a háza kapujától az aknáig alig talákozott emberrel. Mert a faluban lakott, nem a telepen. Már régen a faluban lakott... Mióta is?... Őt éve talán. Most ötödéve, mert akkor volt az omlás, ahol a fia a föld alatt maradt. Azóta.

A falu a Bányahegy másik oldalán feküdt, nagyon csöndes kis falu volt, nagyon szegény és nagyon kicsi. Se jegyző, se pap benne, csak egy sor utca, ákácok, szederfák, egy csomó zsuppal fedett ház és bennük kevés ember, sok gond, panaszos paraszti élet. A falu mellett vitt a töltés és arra járt mindig munkára. Az erdőnél lekanyarodott a töltésről, átvágott a Vaskrisztus melletti ösvényen és az iparvasút sorompója mögött ért be az aknához. Kerülő út volt ez, de inkább talpalt egy fertályórával többet, hogysem a telepen menjen át. A telepen, a glédába állított bányász-házak között ívlámpák égtek és az utcának nyílegyenes, vörös salakkal feltöltött járdák futottak kétoldalú, mint a sinszalák; a szüntelenül üzemben lévő javítóműhely hosszú csarnoképületéből éjjel-nappal ömlött ki a munka zsongása: gözkalapács zuhogott, esztergapadok morogtak és transzmissziós szíjak csattogtak. A javítóműhely mögött, szembe a főtárna-kapuval pedig ott állt a két kocsmá, — a „Két kalapács” és a Podolecz, — ahol csontoskezü, szakadozott ingű bányászok várják a váltást, pálinka és verejték párájában... A telep kezdte szétfeszíteni a völgyet és épülő új házaival mindig nagyobb és nagyobb darabokat harapott el az erdőből; a gépek zengése, a villanyfény, az alkohol lehelő kocsmánjtók felett pedig már új szél lengett: a seb-tiben épült városok fiatal, kezdetleges kultúrája... Nem szerette a telepet. Talán fájt neki ez az induló, élő élet, mint fájt ez a szomorúságba süllyedt embereknek általában.

A sorompó mögött, — ahol ő járt, — csak az ívlámpák kódös foltja látszott a telepből. A sínek mellett a

munkáspark sötét bokrai hallgattak és a parkon túl nagy üres tér, csak a domb alján állt egy épület. Egyedül. Széles homlokzatú, zöldfüggönyös ház, csöndes, szinte komoly. Előtte kert, sok virággal, csillámló üveggömbökkel. Esténkint világosság gyűl fel a zöld függönyök mögött s ilyenkor a magános ház, széles homlokával, opálos fényben élő ablakszemeivel mintha messze-messze figyelne...

Abban a házban laktak a csendőrök.

A csendőrökkel sokszor találkozott a néma erdei úton. Ismerte már mindegyiket. Nyolcan voltak összesen, csupa szikár, vállas férfi, mintha úgy lettek volna összeválogatva. Volt két pirosarcú, ezek úgy hasonlítottak egymáshoz apróra pedert bajuszukkal, mintha testvérek lennének; volt két fekete, naptól barnult képű, volt egy, akinek stuccolt angol bajusza volt; egy másik, akinek sebhely volt az állán; az egyiknek — a legöregebbnek — szögletes, marcona katonaaarca volt és úgy vágott a szeme, mint a kés; ennek gomb is volt a csillagja mögött. Még volt köztük egy igen fiatal is, egy szőke, akinek sárga stráf volt a nyakán; ez nem régen volt itt, tavasszal helyezték ide, valahonnan az Alföld kellős közepéből... Kettesével jártak mindig, vagy néha álltak az erdő szegélyén egy fa árnyékában, szó nélkül, mozdulatlanul, mintha várnának valakit. De leggyakrabban a Vaskrisztusnál találkozott velük, ahol a töltésűt ráhalad az erdei ösvényre. Ott jöttek mindig szembe vele a két estében, szében borzoló fekete tollakkal, hidegen csillogó szuronyokkal és nagyon halk, de mégis ütemes léptekkel. Amint közelebb értek és a bányászlámpájának a fénye arcukba esett, látta egy villanásnyit a keskeny kalapkarima alatt összehúzott szemüket és magán érezte két szempár vizslató pillantását... Aztán elhaladtak egymás mellett... Így, köszönés nélkül.

Mert sohasem köszönt a kakastollasoknak.

Szabó csendőr (a telefonba): Mindjárt megyünk, jegyző úr. (Az oktatóhoz): Megyek az irodába és szolgálatba vezényelem magamat egy fiatalabb csendőrrel.

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Egyetértek Szabó csendőrrel.

Oktató: Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: Nekem még egy kérdésem van a jegyzőhöz és utasítást is akarok adni neki. (A telefonba): Jegyző úr, hol van a hulla?

Oktató (a jegyző nevében): A korcsmaszobában van, a verekedés színhelyén, de a hozzátartozói el akarják szállíttatni.

Pusztai őrm.: Ne engedje jegyző úr elszállítani semmi szín alatt. Tessék a korcsmát lezáratni és egy községi közeleggel őriztetni, amíg odaérünk. Ki a tettes, ki ölte meg Lakost?

Oktató (jegyző): Nem tudom, ki a tettes. A hullát a helyszínen őriztetni fogom.

Pusztai őrm.: Köszönöm szépen, jegyző úr, mindjárt indulunk. Végeztem. (Az oktatóhoz): A szolgálati havifüzetben előírom a szolgálatot és mindjárt indulunk.

Oktató: Csele törzsőrmester?

Csele törm.: Pusztai őrmesterrel egyetértek, de a jegyzőtől kapott feljelentést a telefonkönyvbe bevezetem és egy ív papírra is leírom, amelyiken majd a jegyzeteimet fogom készíteni. Bemegyek az őrsíródába, a jegyzetemül használandó fogalmazványt vettemezem, beiktatom az 1/ics.-be s miután a szolgálatot a

szolgálati havifüzetben előírom, járőrtársammal együtt felszerelék.

Oktató: Felszerelés közben mit csinál, Szabó csendőr?

Szabó csendőr: Gondolkodom, ki lehetett a tettes.

Kik voltak haragosai Lakosnak?

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Én is így teszek.

Oktató: Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: Először azt a kérdést teszem fel magamnak, hogy forog-e fenn bűncselekmény és milyen.

Oktató: Szabó csendőr, feleljen erre!

Szabó csendőr: Szándékos emberölés.

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Halált okozó súlyos testi sértés.

Oktató: Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: Gyilkosság.

Oktató: Mindenik helyes lehet, de ezt az elindulásnál még nem lehet eldönteni, mert a részleteket nem ismerjük, azért egyelőre csak a büntetőtörvényben foglalt gyűjtőnéven nevezzük meg a cselekményt: ember élete elleni bűncselekmény. Ilyen azonban több van a törvényben. Ebben az esetben melyik történhetett ezek közül, Szabó csendőr?

Szabó csendőr: Gyilkosság, szándékos emberölés és halált okozó súlyos testi sértés.

Oktató: Hogy szól a büntetőtörvény a gyilkosságról?

Másnak se igen. A hányában a társait valami fáradt biccentéssel és mormolással üdvözölte. A faluban a parasztok előre köszöntek neki, mert mindenki ismerte az öreget. Tudták, hogy nagy bánat fekszik rajta: a fiát temette be ötödéve a Brenner-tárna. És habajkosnak is tartották talán egy kicsit, mivel, ha nagyritkán megszólalt, értelem nélküli dolgokat mondott. Őlyanokat, hogy nem értette a faluban senki, de senki.

A társadalom . . .

Igy kezdte a mondatait mindig. A parasztok hallgattak.

A társadalom maí szervezetye — szokta mondani, — a népekre nézve erőszakolt és kegyetlen . . .

És hozzátette:

Igen kegyetlen.

Körülnézett, mint egy biblia magyarázó és nem mondott többet. Csak lehajtotta a fejét. De a parasztok a furcsa szavak mögött is megérezték, hogy a fiára gondol ilyenkor, akit csak harmadnap ástak ki a föld alól.

És, ha kérdezték a fiú felől, akkor így szólt:

Húsz éves volt, oszt betemette a Brenner. Meghalt.

Csak ennyit. Tömör volt ez a mondat és fájdalmas. Úgy hangzott, mint egy sírfelirat.

De legtöbbször csak magában beszélt. Dűnyögött és gesztikulált ilyenkor és néha behadarintott a levegőbe, vagy olykor megvonta a vállát. Kérdéseket adott fel magának és felelt rá. De nem volt bolond, csak társtalan, szívenütött ember.

Néha, a billenő csilléknél markába vett egy kagylóstörésű, fénylő-fekete szénrögöt:

És ezér? — motyogta befelé, — ezér muszajt néki meghalni?

Vagy máskor megállt a sorompónál és elnézett a Brenner-akna felé, ahol a felvonók lámpái vöröslöttek:

— Véralót füzettem néked, te Brenner . . . meg az uraknak. A tőkének . . .

Talán ifjúkori sztrájkok és régi bérharcok emlékeként szunnyadt benne néhány ilyen forrongó kiáltás és feltört belőle most, mint hamvadó tüzből a láng, ha szél éri. . . A fiát látta ilyenkor, a kékszemű, szőke, nagy gyereket, amint kibukkan a véres feje a barna föld és a kettőbe tört ducgerenda alól . . .

És egyszer, egy reggelen megállt a zöldfüggönyös ház előtt, ahol a kakastollasok laktak. A homlokzaton, a tartóvasban hosszú, selymes lobogó lengett, mivel valami ünnep lehetett . . . Benézett a félig nyitott kertkapun: sárga homokkal felszórt keskeny utakat és piroshegyű rózsakarókat látott . . . A rózsakarók mögött a ház csupasz fala fehérlett és azon egy tábla, sötét betűkkel: „Fegyverek megtöltésére szánt hely”.

De senki sem töjtött puskát a komor írás alatt, a tágas, frissen söpört udvar üres volt, csak az új csendőr, az a fiatal szőke, állt ingujjban a pirosvégű karók között és a rózsákat metszette egy nagy, görbe kertioljával. Az olló kattant, tövises hajtások hullottak a földre és süttött a nap . . . Szép reggel volt.

Rózsák, — mondta az öreg vājár és lázongás fojtotta le a tavaszos ízű szót, — rózsák! . . . és ászló! . . . ünnep! . . . Ezeknek mindig csak ünnep, a miénk meg minden hétköznap . . .

Belecsapott a levegőbe keserűen és elindult az ösvény felé. Szőgekkel kivert bakancsa alatt döngött a száraz föld.

És jött egyszer egy hajnal.

Ez a hajnal sem volt más, mint a többi ezer és ezer hajnal, melyet eddig megélt. Ezen a hajnalon is csendes

Szabó csendőr: Elmondja a btk. 278. §-át; az oktató még egy-két csendőrrel elismételteti.

Oktató: Ki követ el szándékos emberölést, Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Elmondja a btk. 279. §-át; az oktató ezt is elismételteti.

Oktató: Miben különbözik egymástól a két bűncselekmény, Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: A szándékos emberöléshez csak egyszerű ölési szándék szükséges, a gyilkosság büntettségéhez a törvény azt kívánja, hogy az ölési szándék előre megfontolt legyen.

Oktató: Miért fontos ezt tudni?

Pusztai őrm.: Ez a nyomozásnál fontos; a járőrnek az előre megfontolt szándék bizonyítására szolgáló adatokat nem szabad figyelmen kívül hagynia, illetve mindig nyomozni kell, hogy ilyen szándék nem állott-e fenn. Ha a csendőr az előre megfontolt szándéokra nem tud bizonyítékot szerezni, akkor a szándékos emberölést bizonyító eseményeket, tárgyakat, gyanújeleket stb. veszi mérlegelés alá.

Oktató: Mit mond a büntetőtörvény 75. §-a?

Pusztai őrm.: Elmondja.

Oktató: Hogy szól a büntetőtörvénynek az a paragrafusa, amikor súlyos testi sértés következtében a sértett halála következett be, Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: Elmondja a büntetőtörvény 306 §-át.

Oktató: Mi a csendőr célja a nyomozásnál, Szabó csendőr?

Szabó csendőr: A nyomozás célja olyan adatok szerzése, amelyekből a gyanúsított bűnössége perrendszerűen, tehát kétséget kizáró módon megállapítható. A csendőrnek tehát azokat a tényeket kell megállapítania, amelyekre az ügyésznek szüksége van, hogy vádat emelhessen.

Oktató: Keresse ki az utasításból az erre vonatkozó rendelkezést és olvassa fel.

Szabó csendőr: Kikeresi a Szut. 414. és 416. pontjait és felolvassa.

Oktató: Eszerint tehát, ha a nyomozásnak az a célja, hogy a vádemelést lehetővé tegye, a csendőrnek csak a terhelő adatokat kell kiderítenie, úgye, Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: A csendőrnek a nyomozásnál a gyanúsítottal szemben pártatlannak kell lennie, vagyis nem szabad csak arra törekednie, hogy a gyanúsított bűnösségét mindenáron bebizonyítsa, hanem a gyanúsított védelmére szolgáló körülményeket és bizonyítékokat is éppen olyan gondosan fel kell derítenie, mint a terhelő és súlyosbító körülményeket és bizonyítékokat. Hiába igyekszik a csendőr a gyanúsított védelmére szolgáló körülményeket elhallgatni, hiába mulasztja el azok megállapítását, az eljárás későbbi folyamán úgyszólván kiderülnek, de akkor a csendőrségi felelősségét megítéléshez előnytelen megvilágításba helyezik.

Oktató: Hát ebben az esetben például mi lehetne

volt az erdő, vékony köd lengett a fák között. Tépett felhők takarták az eget... Október, öt óra, szürkület...

Csak éppen, hogy történt valami. A Vaskrisztusnál történt. Éppen ott. Munkából jött és úgy fele útján járhatott az ösvénynek, mikor eldőrdült a lövés... Tompa volt a lövés, buffanó és az erdő felől jött.

Megállt.

Kérges, fekete tenyerével végigsimította az állát és tanácstalanul körülnézett. Az erdő csak hallgatott a reggelen, mint máskor, mint mindig. Köd kéklött a fatörzsek között.

— No, — mondta az öreg, úgy félig hangosan, — én... És maga se tudta, miért ötlött hirtelen az eszébe a ratkóci erdész, akit tavaly télen egy vadászó durrantott le. Elfordította a fejét az erdő felé és tovább akart menni.

De akkor felharsant az erdőben egy kiáltás.

A kiáltás rövid volt és csattanós. Nem segélykérő hang és nem is diadalmas ordítás, inkább olyan volt, mint egy nagyon távolról jövő vezényszó. Latrokat összerendezte, bátor hang volt. Artikulátlanságában is parancs.

Nagy némaság támadt a kiáltás után, aztán aombok között valahol eldőrdült egy puskak... és egy másik... aztán harmadik... Hé! Hé! lövést számolt meg.

— Mi vót ez?!...

És a vājár csak állt riadtan az ösvényen és eltátotta vén, fogatlan száját.

Mert különös volt ezen a szürke, álmos reggelen a fegyverek zengése. Döbbenetes volt az ezerszer megjárt és az analomig békés útról a puskák ropogását hallgatni... Tudni, hogy bent valahol mélyen, valaki most célbavesz egy emberi halántékot és rágórbfti ujját a ravaszra; a puskapor csipős füstje telepszik a hajnali párában gyöngyöző levelekre és öt perc alatt csatatér lesz a hétköznapi erdeje...

A vājár csak állt ott és állt akkor is, mikor elhallgatott a puskaropogás. Napjövte előtti szél futott végig az erdőn és halálos csendben hallgatott az őszi reggel. Rongyosszerű felhők úsztak alacsonyan és az útkanyarnál a Vaskrisztus keresztjének éles, sötét vonalai akkor kezdtek kibomlani a gyöngyszürke hajnali háttérből...

És ott állt a vājár még akkor is, mikor az erdő felől nehéz léptek kezdtek törni az avart és a bozóton keresztül egy csoport férfi tért le az ösvényre... Elő! jött három csámpás eszmájú falusi forma ember, fejük lesunyva, nehéz öklük bilincsbe verve. Az egyiket, akinek friss, fehér kötés volt a feltépett kabátujja alatt, ismerte is: az Amerikás Juhász volt, egy neves vadász. Két csendőr hajtotta őket, az egyik volt a nyírott bajuszos, a másik meg a deresfejű, akinek gomb van a csillagja mögött. És két zöldhajtókás uradalmi vadász baktatót utánuk igen lassan, nyakba akasztott duplacsövű puskákkal és összekapcsolt karjaikon vitték a harmadik csendőrt, aki alighanem kapott egyet a mellébe a hét golyókból ezen a hajnalon.

Ezen a ködös hajnalon...

Igy mentek. És akkor megindult az öreg vājár is az ösvényen... Mikor pedig elérte a két szuszogó vadászt, kinyújtotta két csontos kezét és megfogta a sebesült kakastollast hón alatt. Segített csak... A töltés másik oldalára vitték, az erdészházba és lefektették az aggancsosfalú szobában.

A fiatalabbik vadász futott el a telepre. Orvosért.

A csendőr meg feküdt a gyékényből font vadászágyn; sáros eszmájához sok falevél tapadt és nyitva volt a szeme. Kék szeme volt, tiszta és nyílt, mint az alföldi mezők felett az ég... Ez volt az, aki a rózsákat nyeste a nagy ollóval azon az ünneppreggelen...

olyan enyhítő körülmény, amit a gyanúsított a maga védelmére felhozhatna, Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: Allíthatja, hogy a cselekményét jogos védelemben követte el.

Oktató: Mi a jogos védelem, ki és mikor élhet jogos védelemmel?

Szabó csendőr: Elmondja a büntetőtörvény 79. §-át.

Oktató: Felszerelés közben mindezeket átgondolta a járőrvezető, megbeszélte a járőrtársával és már útban is van Szirma felé. Megérkezve a községbe, hova megy először a járőr, Szabó csendőr?

Szabó csendőr: A község házára, hogy bizalmi egyéneket kérjen.

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Én nem a község házára megyek, hanem egyenesen a helyszínére, mert fontos, hogy mielőbb odaérjek. Bizonyára van a helyszínén községi előjárósági tag vagy más olyan ember, akit bizalmi egyénként alkalmazhatok. De ezt rendeli az utasítás 418. pontja is. (Elmondja.)

Oktató: A község bejáratánál várja a járőrt az egyik hajdú a jegyzőtől kapott irással, melyben a jegyző közli, hogy a tettes, aki Lakost leszurta, ifj. Nagy (Furkó) József. Ebben az esetben hova megy a járőr, Szabó csendőr?

Szabó csendőr: A helyszínére, ahogy Nyilas őrmester úr mondotta.

Oktató: Nyilas őrmester, Ön is így jár-e el?

Csönd.

Hogy így... hogy így... pislogott az öreg vājár bátoralanul és az idősebbik vadór felé fordult.

— Há'bezony, — mondta a zöld vadász halkán és a fejét lógatta, — nagy sor e...

— Meglútték?

— Meg, Lesbe vót.

— Lesbe...

— Ott. Így hozta má' a kötelessége neki...

Hát igen. Hogy ez volt a kötelessége. Milyen döbbenetesen egyszerű ez a mondat. Hogy van az embernek kötelessége. Van mindenkinek. A zöld vadásznak, a megfáradt bányásznak és szöke kakastollasnak... Nyilván van mindenkinek. Milyen bámulatatosan egyszerű ez a mondat, de talán azért tartja az Ember az uralma alatt a sáros földgolyót, mert hinni tud ebben. Hogy vannak kötelességek. Vannak városok és vannak falvak, vannak fűlámpás ipartelepek és napfényben fürdő utak, vannak víg vasárnapok, nótázások a Két kalapácsban és rózsafák a nyári kertekben: és vannak olvadt éjszakák, hajnali párába borult erdők, suhanó árnyak a kék homályban és a töltegyűrben ólomgolyók; és vannak fekete szénmezők, rengő tárnák, elfult bányamészek és beomlott aknák... Vannak elhivatások és emberi öröhelyek. És mindenkinek meg kell tenni a kötelességét. És ez törvény: primitív és megíratlan, de éppen ezért megdönthetetlen...

Jött a bányarvos, sárga táskával a hűva alatt.

Fiatal ember volt a doktor, magas, szemüveges, elegáns. De most borzasan hullott ki a haja a puha kalapja alól és a raglánja gallérját feigyürte, mert nem volt rajta nyakkendő. Úgy verték fel álmából.

A csendőr felé hajolt. Sokáig.

— Megél-e? — kérdezte a vén vājár és lehullott kéz-

Nyilas őrm.: Nem. Ebben az esetben először az ifj. Nagy (Furkó) József gyanúsított lakására megyek, őt őrizelbe veszem és a község házára kísérem, csak azután megyek a helyszínére, mert a gyanúsított meg szokhatik, de a helyszínt azután is megtalálom.

Oktató: Hát miért nem jár el úgy, olyan sorrendben, ahogy az imént mondotta és ahogy az utasítás 418. pontjával meg is indokolta?

Nyilas őrm.: Azért, mert itt olyan bűncselekmény forog fenn, amelynek tettesét az utasítás 312. pont 1. alpontja alapján el kell fognom. De egyébként is, csak a gyanúsított mielőbbi elfogásával előzhetem meg azt, hogy meg ne szokják, magában kárt ne tegyen, vagy hogy a megölt sértett hozzátartozói vele szemben az önbűráskodás terére ne lépjenek.

Oktató: Mit mond az utasítás 312. pont 1. alpontja?

Nyilas őrm.: Elmondja ezt a pontot.

Oktató: Járjon el ezen az alapon a gyanúsítotttal szemben, Szabó csendőr.

Szabó csendőr: Elmegyek a hajdúval és még egy bizalmi egyénnel a Nagy lakására, ott elfogom és a község házára kísérem.

Oktató: Na, most haladjunk lépésről-lépésre, beszéljünk meg minden részletet s amit lehet, csináljuk is meg. Lerajzolom ide a Nagyék lakását. Szabó csendőr, mint járőrvezető most ért az utcai kapuhoz, amely a Nagyék udvarára vezet. Gyanúsított anyját a konyhán találja.

zel állt a vadászágyló előtt, mint a többiek. — megél-e, doktor úr? ...

— Talán, — felelt, az orvos és a sárga táskájában kutatót, — talán... Fialak. Erős.

És oldalról ránézett a vājár aggodalmas arcára.

— Rokona? — kérdezte hangsúlytalanul.

— Nem, — mondta az öreg igen-csepedesen, — vót egy fiam, de a Brennerben...

— Aha. Emlékszem...

— Igen. A doktor úr is ott vót a mentéskor. Mikor kihúzták a föld alul, akkor is kezibe vót a esákn, mert hején érte az omlás... Igen.

Nem panaszosan mondta.

Az orvos nem felelt, — mivel pólyázott. Hosszú, izmos ujjával feszesre húzta a kötést és az ollóval belehasított a gézbe... Az ablakon dobolni kezdett az eső.

Ilyen egyszerű őszi reggel volt.

Erzébetkor leesett az első hó.

Éjfél rátaukban dolgozott akkor is az öreg. Még mindig hatkor kelt és aznap is ott járt már békör a lámpája az ösvényen. Munkába ment.

És az új-hóval vattázott Vaskrisztusnál, ahol hajlik az út, közeledtek megint a lépések. Halk, ütemes léptek... Jött a két kakastollas.

Egy más mellé értek... Az öreg vājár felemelte kezét a nyiszlett sapkához és köszöntötte a szembejövőket. Köszöntötte őket a maga módján, a veszélybe induló emberek szavával, erős hangon:

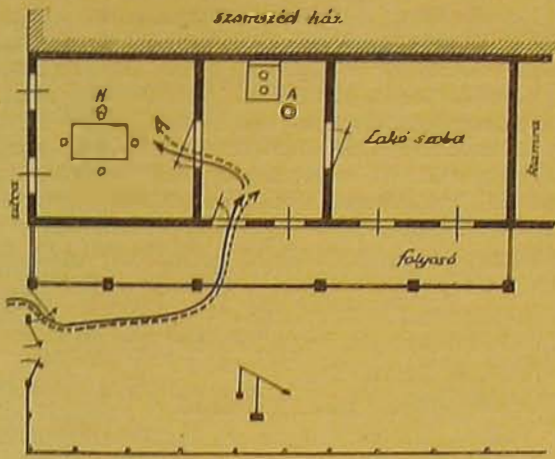
— Jószerencsét!

Azok feleltek:

— Adjon Isten!

Elhaladtak. Az ösvény ottmaradt üresen és nagy csend volt mindenütt.

Szabó esendőr: Az utcai ajtón bemegyünk az udvarra; elől a két bizalmi, azután én, utánam a járőr-törzsam. A konyhaajtóban közösen a bizalmi; „Jó napot, Nagyné! Itthon van-e Józsi!”

Oktató (Nagyné nevében): Igen, henn van az első szobában.

Szabó esendőr: Akkor bemegyünk hozzá. Elindulunk olyan sorrendben, mint az udvarra jöttünk. A szobában a bizalmiak oldalt állanak és én veszem át a szót: „Maga Nagy József?”

Oktató (Nagy nevében): Igen, én vagyok.

Szabó esendőr: Ön szúrta-e meg a koreámai verekedésben Lakos Jánost?

Oktató (Nagy nevében): Igen, én is ott voltam a verekedésben, én is megszurtam Lakost.

Oktató: Van-e még valami kérdése Nagyhoz?

Szabó esendőr: Nincs. A kést keresem meg.

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Azt mondotta, hogy maga is megszurta Lakost. Hát még ki szúrta meg? És honnan tudja, hogy mics is megszurta?

Oktató (Nagy nevében): Mert így beszéltek meg a tegnapi Sánta Ferivel.

Oktató: Mit tesz erre Csele törzsőrmester?

Csele törm.: Ez fontos kijelentés, mert a gyilkosság bizonyítására lehet alkalmas. Erre felhívom a bizalmi egyének figyelmét, hogy Nagy később te ne tagadhass.

Oktató: Hívja fel a bizalmiak figyelmét, Nyilas őrmester.

Nyilas őrm.: Bizalmiak, jegyezzék meg jól magukat, amit most Nagy mondott. Azt mondotta, hogy onnan tudja, hogy Lakost más is megszurta, mert így beszéltek meg a tegnapi Sánta Ferivel, így mondotta-e?

Oktató: Igen, így mondta, hallottuk.

Oktató: Pusztai őrmester egyelért-e ezzel?

Pusztai őrm.: Igen, egyetérték.

Oktató: Csele törzsőrmester?

Csele törm.: Ez így nem lesz jó. Én úgy lennék, mintha nem értettem volna a újra kérdezném a gyűlésfőtől: hogyan mondja? Már ezzel is felhívom a bizalmiak figyelmét, majd azután én is megismétlem, amit Nagy mond és csak a végén kérdelem meg a bizalmiakat, hogy azt mondotta-e Nagy, amit én megismétlök. Így helyesebben be van tartva az utasítás. 426.

pont 3. bekezdésének rendelkezése, bár ez a beszélgetés még nem kikerdezés.

Oktató: No, mutassa be ezt, Csele törzsőrmester.

Csele törm.: Nem hallottam jól, mit mondott. Mondja csak még egyszer! Honnan tudja azt, hogy más is megszurta Lakost?

Oktató (Nagy nevében): Azt mondottam, hogy onnan tudom, mert így beszéltek meg Sánta Ferivel a tegnapi.

Csele törm.: Tehát azt mondotta, hogy így beszéltek meg a tegnapi Sánta Ferivel?

Oktató (ifj. Nagy): Igen, ezt mondtam.

Csele törm. (a bizalmiakhoz): Hallották jól? Ismétlje meg Kardos hajdó.

Oktató (Kardos hajdó nevében): Azt mondotta, hogy így beszéltek meg a tegnapi Sánta Ferivel.

Oktató: Mit csinál tovább a járőrvezető, Szabó esendőr?

Szabó esendőr: Nagy József, a törvény nevében foglyom! A továbbiakban az én rendelkezéseimnek köteles engedelmeskedni, engedetleniséggel csak súlyosbíthatja a helyzetét. Megértette?

Oktató (Nagy nevében): Igen, megértettem.

Szabó esendőr (folytatja): Rakjon ki mindent a zsebből az asztalra. (A járőrtársához): Motozza meg.

Oktató: Ha Ön lenne a járőrtársa, hogyan végezné ezt, Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Mögéje megyek és úgy motozom meg, azután jelentem a járőrvezetőnek: „Nincs nála semmi.”

Oktató: Pusztai őrmester a megmotozandó egyén, mutassa be rajta, hogyan végzi a motozást?

Nyilas őrm. (Bemutatja a motozást, azután a járőrvezető is bemutatja, hogy is mit csinál, milyen magabizalommal tanusít a motozás alatt):

Oktató: Van-e még valami kérdése vagy utasítás Nagyhoz? Ha igen, tegye fel a kérdést és adja ki az utasítást Pusztai őrmester.

Pusztai őrm.: Hol van a kés, amellyel Lakost megszurta. Adja elő!

Oktató (Nagy nevében): Mikor hazaérkeztem, az udvaron eldobtam. Nem ez a kés volt, amelyik itt az asztalon van.

Pusztai őrm.: (felveszi a zsebkést az asztalról): Hát nem ezzel szúrta meg Lakost?

Oktató (Nagy nevében): Nem, ez a zsebben volt.

Pusztai őrm.: A zsebkendőjét elteheti, a többi holniját az asztalon marad; megyünk az udvarra, keresse elő ott a kést. Ha zsebkési kíséreltet tesz, megbílnszem. (Az oktatóhoz): a zsebkést magamból veszem.

Oktató: Nagy nyugodtan viselkedik és engedelmeskedik. Milyen sorrendben mennek az udvarra, Szabó esendőr?

Szabó esendőr: Elől megy a két bizalmi, utánuk a fogoly, azután én, mögöttem a járőrtársa. A konyhán áthaladva Nagynénak odaszólok: „Az ebédet hozza el a főnök a kőszégházár!”

Oktató: (A esendőrök egyikét kijelölt Nagyné, magát és még egy esendőrt bizalmiak, két esendőrt pedig a járőr tagjainak. A Nagyné kijelölt esendőrt kioktatja, hogy mit csináljon az udvaron, miként viselkedjék, azután kiindulnak a lakóterület udvarára). Nagy az udvaron arra

megy, amerre a kést elhajtotta s azt meglátva, fel akarja venni. Mit csinál, Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: (Nagyhoz): Álljon meg! Bizalmi, vegye fel a kést és adja ide. Mondja, Nagy, biztosan ez a kés-e az, amellyel Lakost megszurta?

Nagy (csendőr): Igen, ez az.

Oktató: Mit csinál azután a járőrvezető. Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: A kést megvizsgálom, nincs-e rajta vérnyom, azután papírba göngyölve elteszem a járőrtáskába. Szólok Nagynak: induljon előttünk a község-házára. Az utcára menve ugyanazt a sorrendet tartom be, mint ahogy az udvarra kijöttünk; a bizalmiaknak itt már nem kell előre menniük. A községházán a gyűnösített elhelyezem a foghelyiségben és két bizalmi őrizetére bízom. Most már megyek a helyszínére.

Oktató: A bizalmi egyéneit nem viszi-e oda magával, Szabó csendőr?

Szabó csendőr: Nem, mert ott van a bíró és az esküdt, majd őket alkalmazom.

Oktató: A kocsmához közeledve látja, hogy ott harmincan-egyvenen össze vannak gyűlve, férfiak, asszonyok, gyermekek. Mit csinál, Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Felszólítom őket, hogy távozzanak haza, ne zavarják a munkánkat.

Oktató: Mondja és tegye azt, amit mondana és teene, Pusztai őrmester.

Pusztai őrm.: Emberek, ide figyeljenek! Aki a verekedésnél a kocsmában volt és a Lakos hozzátartozói maradjanak itt, a többieket kérem, menjenek haza! (Az oktatóhoz): A szememmel parancsolok most, a lassabban mozgókat szóval is biztatom. Azután a Lakos egyik felhőt hozzatartozójának megrondom, gondoskodjanak szekérről, amelyen a halottat a hullaházba lehet szállítani. A szekérben legyen hóven szalma, hogy a hulla a szállítás alatt sérülést ne szenvedjen.

Oktató: A bémészködők ellávoztak. Mit csinál most, Szabó csendőr?

Szabó csendőr: Bemegyek a kocsmába a verekedés színhelyére és megtartom a helyszíni szemlét.

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Ugyanigy járok el.

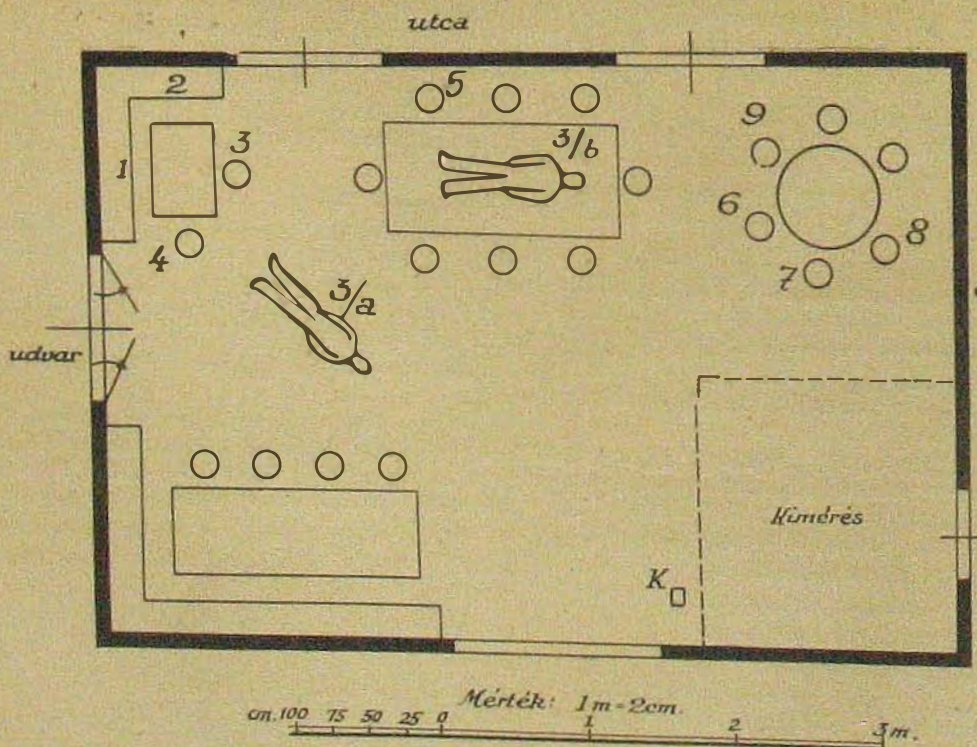
Oktató: No, most tegye azt, amit teene tovább, Csele törzsőrmester.

Csele törm.: Most a kocsmá kulcsát őrző bíróhoz fordulok és azt mondom: „Bíró úr és Talpas esküdt úr lesznek a bizalmiak a helyszínelésnél. Nyissa ki az ajtót, bíró úr. Csak a bizalmiak jöhetnek be a helyiségbe, meg a vendéglős, más csak akkor, ha hívatom. (Az oktatóhoz): Bemegyünk a kocsmaszobába, ott kérдем a vendéglőstől: „Úgy van-e minden a helyiségben, mint a verekedés alkalmával volt?”

Oktató (a vendéglős nevében): Igen, az asztalok és a székek így állottak, ahogy most vannak, de a hulla nem az asztalon volt, hanem a padlón.

Vázlat :

a szirmai kocsmá vendég-szobájáról, melyben 1933. július 23. in Lakos Jánost megölték.

Teljesmagyarozat:

- 1, Parga Áron   2, Sánta Ferenc   3, Lakos   3 3/2, 3/6 Lakos hullá   4, if Nagy /Farkó /József
5, Balla Márton   6, Cselei Péter   7., Laki Ró   8., Jala Ignác   9.) Csörgős ferenc   K kocsmáros   ○ szék

Csele törm.: Mutassa meg, hol és hogyan feküdt a hulla a padlón?

Oktató (a vendéglős nevében): Megmutatja.

Csele törm.: (az oktatóhoz): Kretával kirajzolom a padlóra az emberi alak körvonalait. Azután az asztalon fekvő hullához megyek, megnézem, hol van rajta szúrás és milyen szúrás, azt röviden feljegyzem. Ezt elvégezve kiszólok azokhoz, akik a verekedésben résztvettek vagy ott jelen voltak: „Jöjjen be mindenki, aki a verekedésben résztvett vagy ott jelenvolt! Alljon, vagy üljön mindenki arra a helyre, ahol akkor volt”.

Oktató: Miért csinálja ezt?

Csele törm.: A helyzetről vázlatot akarok készíteni, hogy majd a kikérdezések során mindenik részes, tanu stb. előadását ellenőrizhessem, vajjon láthatta vagy csinálhatta-e azt, amit vall. A helyzet megítélésére jó tájékoztatást nyújt majd ez a vázlat.

Oktató: Vegyen mindenik félív papírt és rajzolja le ennek a legénység szobának a vázlatát 1:60 arányban.

Hallgatók: a vázlatot megrajzolják és bemutatják.

Oktató: (Röviden megbeszéli a hibákat és elbírálja a rajzokat. Majd előveszi a saját vázlatát, amelyet az oktatás céljára rajzolt.) Csele törzsörnmester megmondotta, miért készít vázlatot. De a vizsgálóbíró úr kiszáll a helyszínre és a járőrvetető itt, a helyszínén is kikérdezheti a szereplőket. Akkor nem kell vázlat, Szabó csendőr?

Szabó csendőr: A vázlat nem feltétlenül szükséges ugyan, de Csele törzsörnmester úr indokai szerint igen jó szolgálatot tesz. A hullának a helyszínén hagyása neni szükséges, de nem is kívánatos, mert a koresma nyilvános hely. A hullát tehát sürgősen el kell szállítani, amint azt az utasítás is rendel. A hullát elszállítatom tehát a hullaházba, a kikérdezéseket pedig nem a helyszínén, hanem a községházán fogom eszközölni.

Oktató: Mit mond az utasítás vonatkozó pontja, Nyilas őrmester?

Nyilas őrmester: Elmondja a kért pontot.

Oktató: Az összes legénységgel elismételteti, majd: — Adja ki az intézkedéseket, Szabó csendőr.

Szabó csendőr (Lakos hozzátartozóhoz): A hullát tegyék székre, kiszállítjuk a hullaházba, majd a boncolás után felöltöztethetik. (A verekedésben résztvettekhez és a tanukhoz): „Maguk menjenek a községházára; mi is mindjárt oda megyünk és megkezdjük a kikérdezést. A kikérdezésig ne beszéljenek egymás között a verekedésről.”

Oktató: Miért figyelmezteti a kikérdezendőket, hogy az esetről egymás között ne beszéljenek, Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Ha egymás között erről beszélnek, akkor egymást önkéntelenül befolyásolják a vallomásaikban; össze fogják keverni azt, amit személyesen észleltek azzal, amit másoktól hallottak.

Az eddig leírtak is jóval többet foglalnak magukba egy paragrafusnál vagy egy pontnál; ebből részek szakíthatók ki olyan módon, hogy az előzményeket az oktató rövid előadásban ismerteti, vagyis a helyzetet oda állítja, ahol az oktatást kezdeni akarja, az eljárás részleteit, az egyes cselekményeket, párbeszédet stb. megbeszéli és végrehajtatja. A fenti oktatással az oktatónak alkalma nyílt arra, hogy a büntetőtörvénynek és az utasításnak több pontját is oktassa, illetve megbeszélje és a vázlatkészítést is gyakoroltatta.

Olvasóinkhoz!

Bajtársainknak hozzánk intézett leveleiből örömmel látjuk, hogy a Csendőrségi Lapoknak a testületben való olvasottsága és népszerűsége ma már tökéletes. Nincs csendőr, aki ne szeretné és elejétől-végig el ne olvasná minden számunkat, ami természetes is, hiszen a Csendőrségi Lapok izzig-vérig a mi újságunk; minden sora rólunk, nekiink és értünk íródik.

Alhoz azonban, hogy egy lapot s főképpen pedig olyan szaklapot, amilyen a mienk is, részleteiben is teljesen az olvasóközönség igényeinek és kívánalmainak megfelelően lehessen szerkeszteni, szükséges, hogy a szerkesztőség időnkint részletekben is tájékoztatójék olvasóinak véleménye, felfogása, bírálata és kívánságai felől. Ezt akarjuk most is.

Tájékozódni szeretnénk, hogy milyen irányú és tárgyú szépirodalmi közleményeket közöljünk és egyáltalán, hogy melyek voltak azok a szórakoztató közlemények, amelyeket olvasóink a legszívesebben olvastak. Kérjük tehát minden olvasóinkat, értesítsen egy levelezőlapon, melyik regényünk tetszett eddig a legjobban és melyek voltak a legjobb tárcáink. (A tárcát mindig a második oldalon közöljük, a vonal alatt). Regényt csak egyet kell megnevezni, tárcát azonban többet is lehet, régebbt évfolyamokból is. A tárcánál kérjük a szerzőt, a címet és azt megírni, hogy melyik évfolyam hányadik oldalán jelent meg. Ha a szavazó a tárca címet vagy szerzőjét már nem tudná megállapítani, akkor elég néhány szót a tartalmára utalni, mi majd megtaláljuk.

Lapunkat nagyon sokan olvassák bajtársaink családtagjai, sőt a csendőrségnek a testületen kívülről katonai és polgári barátai körében. Kérjük, szavazzanak nekünk is, de a levelezőlapra írják rá a foglalkozásukat s ha csendőrnek rokonai, azt is.

A szavazás eredményét az írók személyére való tekintettel nem hozzuk nyilvánosságra, de az tájékoztatóunkra fog szolgálni és útmutatást fog adni, hogy ezután milyen tárgyú és irányú szórakoztató közleményeket részesítsünk előnyben.

Köszönettel vesszük, ha olvasóink a levelezőlapon egyébirányú kívánságait, megjegyzéseiket és egyáltalán a Csendőrségi Lapokra vonatkozó véleményüket is közölni fogják.

A levelezőlapok aláírása nem kötelező.

Minden dolog nehéznek látszik a próba előtt. De ha gyakorlott és okos férfiakra bízatik az ujoncozás, harcra képe sereget könnyen lehet alkotni és gyorsan begyakorolni; mert a szorgalom mindent megbír s nem hosszú szolgálati idő vagy az évek nagy száma lényeges a hadszatban, hanem a gyakorlásnak állandó gondja. Bármekkora szolgálati idő után is a gyakorlatlan katona mindig ujonc marad. Nem hiszem, hogy valaha valaki kétségbe vonhatta volna, hogy katonai szolgálatra a paraszt nép alkalmasabb, mely a szabad ég alatt és hőségben nő fel, túri a napot, az árnyékkal nem törődik, furdót nem ismer, gyönyörök iránt tudatlan, egyszerű észjárásu, kevéssel beéri, tagjai megszokták minden munka elbírását, ki nek vasszer számmal banni, árkot ásni, terhet vinni falusi szokása; és a jó Isten tudja miért, kevéssé fél a haláltól, ki az élet gyönyöreit kevéssé ismerte.

VEGETIUS

Bandák és komitácsik.

Írta: SUHAY IMRE altábornagy.

(Negyedik közlemény.)

8. Minden falu, vagy város elfoglalása után ott állomásparancsnokság állítandó fel.

9. Mindazon egyének, kikre rábizonyítható, hogy mint kének ellenségeink szolgálatában állottak, elfogandók s idekiszérendők egy írásbeli jelentéssel, melyből ténykedésük kivehető legyen. Minden tulajdonuk elkobzandó és a komitének adandó át, mely az elkobzott tárgyakat kezeli, ez pedig a felkelők által felhasználható anyagot a legközelebbi állomásparancsnokságnak szállítsa el.

10. Döntésem előtt halálos ítéletet nem szabad végrehajtani, kivéve, ha valaki parancsainknak nem engedelmeskedik, vagy ellentáll.

Minden városban és „városkában” haditörvényszékek állítatnak fel, melyek azonnal ítélkeznek.

11. Hogy osztagaink szabályosan élelmezteszenek, az ellenség raktárai, sütődéi kézbe veendők. A készletek vonaton szállítandók el a szükségelt helyre.

12. Akinnek több fegyvere van, köteles azonnal átadni annak, aki még nincs felfegyverezve. Aki ez ellen vét, vagy csak habozik is, a haditörvényszéknek adandó át és hazaárulás miatt elítélendő.

13. Mindazon egyének, kik állami hadianyagot megszórtak és átadtak, jutalmazás és kitüntetés céljából nekem bejelentendők.

A FŐPARANCSSNOKSÁG RENDELETÉRE:

Vojvoda Uros Pečanač s. r. Kosovac.

Vojvoda Kosta Vojnovič s. r.

Ezt, az egész szerb területre kiterjedő, nagyszabású felkelést Kosta Pečanač, Kosta Vojnovič és W. Vlahovič „vojvodák” (vojvoda: nagyherceg, ezt a címet önmaguknak adományozták) szervezték.

Nézzük meg közelebbről, kik ezek a „vojvodák”.

1. Kosta Pečanač, szerb gyalogsági százados. Ő szervezte meg a felkelést, a bandákat a toplicai kerületben. A szerbek szempontjából ez volt a legjobban, legcélszerűbben megszervezett körlet. Főleg a trovicai, krusevaci kerületekben működött, majd áttette működése színhelyét a bolgár megszállt területre, ahol a legnagyobb sikereket — bolgár helyőrségek elűzését, illetve elfogását — érte el. A monarchia által megszállt részeken, a komiták hasonló teljesítményekkel soha sem dicsekedhettek.

1917 nyarán azonban a gyűrű mind szorosabban zárult körülötte s csak négy társával sikerült Ipek irányában megmenekülnie. Montenegróba szökött át s ott az ú. n. „Kacsak” felkelést szervezte. Ezt a montenegrói zs. és kir. kormányzóságnak sohasem sikerült teljesen letörnie.

A háború után megbízták a macedóniai (újszerbiai) bandamozgalmak leverésével, jelenleg pedig ő a feje a „csetnik” szervezetnek (komitácsik modern alapon). A horvát forradalmárok, az „Usztasák” leverésével is őt bízta meg a szerb kormány.

2. Kosta Vojnovič, a szerb hadseregnek II. vonalbeli tartalékos hadnagya volt, aki 1914/15-ben a szerb fővezérség hírszerző osztályán teljesített szolgálatot. A szerb hadsereg összeomlása után 1915-ben a rigómezei Mitrovicában visszamaradt. Később az ottani cs. és kir. Krejskommando mint „bevásárlót” alkalmazta, Vojnovič egész Szerbiát beutazta a cs. és kir. hatóság igazolványá-

val, melynek alapján vágóállatokat, disznókat, birkákat vásárolhatott a lakosságtól. Az állatokat a kormányzóság vette át tőle s szállította ki az olasz fronton működő hadseregnek. A hadbiztonság a „bevásárló” működésével igen meg volt elégedve, ő maga valószínűleg szintén, mert utazásai alatt feltűnés nélkül kereshette a kapcsolatokat elrejtőzött földijeivel, hiszen a Kopaonik hegység elhagyott völgyeiben volt a marha a legelősebb. Egy szép napon egyszer eltűnt s az u. n. II. körletben (Ibar-Kopaonik) megszervezte a bandákat. Mint bandavezér, kiválóan működött. Ha nem is tudta embereinek kegyetlenkedéseit sokszor megakadályozni, ő maga lovagias ellenfél volt. Egy alkalommal valamelyik bandája elfogott egy orvost három egészségügyi katonával. Valamennyiüket azonnal szabadon bocsátotta és nyílt parancs kíséretében visszaküldte őket a legközelebbi katonai hatósághoz. A nyílt parancsban mint „Az Ibar völgyében működő szerb hadtest parancsnoka” írta alá magát. Valamelyik elfogott katonával a hatóságainktól kapott bevásárlási igazolványát is néhány udvarias sor kíséretében visszajuttatta, mivel „arra már nincs szüksége”.

Midőn látta, hogy nálunk már nehezebben boldogul, áttette működésének színhelyét a bolgárok által megszállt területre. Itt könnyebben dolgozhatott, mert a bolgárok eleinte nem vették komolyan az egész mozgalmat, például később sem adtak minden egyes lakosnak arcképpel ellátott azonossági igazolványt, mikor ez már nálunk el volt rendelve. Ha nálunk egy csendőrzárőr valahol ilyen igazolvány nélküli lakossal találkozott, azonnal elfogták és internálták.

Így aztán a komitácsiskodás mindinkább nehezebbé vált nálunk. A bolgárok meg, különösen eleinte egy ideig hagyták a komitácsikat garázdálkodni, látszólag azért is, hogy ezáltal a német járőrök, bevásárlók működését megnehezítsék, mert sajna szemmel nézték a németek közgazdasági tevékenységét területükön, az élelmiszerek és nyersanyag bevásárlását.

Végre 1918 tavaszán aztán ráfanyalodtak az erélyesebb akcióra, de akkor aztán már balkáni kegyetlenséggel. Vojnovič hozzánk menekült vissza és a belgrádi kormányzóságnak békeajánlatot tett, amelyet azonban nem lehetett elfogadni. Erre azután ismét bolgár területre ment és hét társával, valamint a kíséretében lévő két nővel együtt, egy bolgár ellenbandával vívott harcban elesett.

3. K. Vlahovič, a III. körletben (Mali-Jastrebac) szervezte meg a felkelést s működött, mint Vojvoda.

Tulajdonképpen montenegrói százados volt, ipeki származású, azonban nagyszerb propaganda tevékenysége miatt Montenegróból menekülnie kellett és így a reguláris szerb hadsereg kötelékébe lépett be még az I. balkán háború előtt. Mint szabadcsapat (banda) szervezőjét és parancsnokát alkalmazták. A háború után egyideig Sarajevó szerb katonai parancsnoka volt, innen azonban, mihely a viszonyok némileg konszolidálódtak, mint meg nem felelő egyéniséget eltávolították. Az ő működése volt legkevésbé veszélyes.

Egy előre nem látott esemény még a szervezés befejezte előtt oly eseményeket robbantott ki, melyekkel a bandavezérek sem számítottak.

A bolgárok az általuk megszállt területeken a hadköteles férfiakat nem internálták (mint nálunk), sőt Észak-szerbia részében, az ú. n. Moráviában, igen gyenge létszámú csapatok voltak csak, összesen egy gyenge lovas-

KI TUDJA?

Miből áll a levegő?

A slatinai csendőrösünk ellenbandával megerősítve.

dandár és egy öregebb emberekből álló népfelkelő gyalogezred. 1917-ben, mindezek dacára elrendelték a 18—40 éves szeb férfiak besorozását. Erre persze nagy riadalom lett. A férfilakosság éjnek idején tömegesen menekült a hegyekbe, erdőkbe, csakhogy a bolgároknál ne kelljen szolgálniok — egyenesen a komitavezérek karjaiba. Most már az utóbbiak „sorozták be” a lakosokat. Minden 10 ember egy volt altiszt alá került, 50 embert egy-egy volt tartalékos, vagy sebesült tiszt vezetett, 150 fő képezett egy „csetá”-t, századot. Puska eleinte nem volt elég, lőszer sem, ellenben 1—2 kézigránát — (ezeket kezelni tudni már békében is a jó neveléshez tartozott Szerbiában, Macedóniában) — rendelkezésre állott minden ember, még a nem harcolók számára is.

Pecanač és Vlahovič parancsai szerint egy felfegyverzett csetát (puskánként 80—90 töltényük volt összesen), egy fegyvertelen, csak kézigránátos század követett. Utóbbi legénysége a sebesültek, elesettek puskaút és az ellenségtől zsákmányolt (puskaszerzés céljából kivételesen még foglyot is ejtettek) fegyverekkel szereltetett föl. Lövegük, géppuskájuk, robbanóanyaguk eleinte egyáltalán nem volt.

Apróbb összetűzések, csetepaték után 1917 február vége felé kb. 1000, már szervezett komitácsi a Kursumlje helyőrségét képező bolgár gyalogszázadot megtámadta (előzőleg minden telefon- és táviróösszeköttetést elvágta) és 36 órás kemény harc után megsemmisítette. Ez alkalommal 150 puska és 2 géppuska került a kezükbe. Két, Prokupljéből az előbb említett helyőrség felmentésére siető bolgár századot vissza-

dobtak és március 2-án Prokuplje helyőrségét, egy teljes zászlóaljat, megverték, Nis felé szorítva vissza őket.

Március 4-én a szerb felkelők a Moravánál álltak, néhány kilométerre Nistől. Akkoriban Nis-nek semmiféle számottevő helyőrsége nem volt, egy véletlenül ott keresztülvonuló német nehézütegén kívül. Összeszedtek mindent, amit csak lehetett, telefonistákat, távirászokat, kiildöncöket, lóápolókat, tisztiszolgákat Nis védelmére. A nisi bolgár kormányzóság és az ottani német Etappeninspection Belgrádtól kértek segítséget. Nist utolsó percben egy keletről érkezett német zászlóalj mentette meg a szerb komitácsik támadásától. Ugyanaznap egy dragonyos járőrünket is törbe csalták a komitácsik, négy közülük elesett, öt súlyosan megsebesült.

Más csapat híján a belgrádi kormányzóság március 6-án egy kombinált zászlóaljat küldött le Kruševac-ra, mely a 37., 50. és 71. pótzászlóaljnak egy-egy menetszázadából és három géppuskás szakaszból alakult, valamint egy lövegszakaszt. Ugyanaznap elrendelte a MGG/S. (katonai kormányzóság), a csendőriskola legénységéből egy túbori csendőrzászlóalj felállítását. A zászlóalj első parancsnoka R. bosnyák csendőrszázados volt.

Időközben a Jastrebac, Kopaonik, Prepelac közti vidék és a keleti Morava környéke egészen a felkelők kezébe került. A bandákba verődött komitácsik száma 1917 március első napjaiban itt 2500—3000, legfeljebb azonban 4000 főre rúghatott.

A felkelés első hírére a belgrádi katonai kormányzó-

Igy bántak el a bandák saját honfitársaikkal.

ság március legelején, R. bosnyák-hercegovinai csendőr-őrnagy parancsnoksága alatt négy csendőr portyázószázadot, fél dragonyosszázadot és egy 9 cm régi, 1876 mintájú, keskeny nyomtávú üteget küldött le Brus-ba, hogy onnan Blace-ba, az egyik fő tűzfészekbe törjön elő s gátolja meg, hogy bolgár területről bandák hozzánk átjöjjenek. További feladata lett volna R. őrnagy különítményének, hogy a bolgárok segítségére siessen és Prokuplje-n át, Nis felé vegye fel az összeköttetést.

Három más portyázó század egy magyar csendőr-százados parancsnoksága alatt a Kuršumlje-ből az Ibar völgyébe vezető utat biztosította, míg a mitrovicai kerület gyenge helyőrsége (fél népfelkelő hadtáppászólalj, két hegyiágyú és 150 önkéntes albán) e kerület határát szálta meg.

Közben a felkelők bolgár területen a táviróvezetéseket Leskovac és Nis között is elvágták s ezzel az egyenes összeköttetés is megszakadt a déli fronttal és a három déli kerülettel. A belgrádi katonai kormányzáság minően valamiképpen nélkülözhető erejét összeszedte, így a 16 meglévő Sreifikompagniekból 11-nek összpontosítására adta ki az intézkedéseket, azonkívül a vasúti biztosító osztagok ideiglenesen nélkülözhető légénységéből Kruševac-on még egy zászlóalj szervezését rendelte el. Ezek a rögtönzött alakulatok, március 12-től fogva léphettek volna fel, a csendőrzászlóalj pedig csak további 10 nap múlva állhatott rendelkezésre.

Mivel azonban mindezek a megerősítések mégis csak problematikus értékű hadtáposokból kombinált alakulatok lettek volna, a kormányzáság a főparancsnokságtól tábori csapatokat is kért, melyek haditapasztalt tisztektől vezetve, biztosítékot nyújthattak volna a bandák leverésére.

Az AOK. erre a 102. gyalogezred két gyenge létszámú zászlóalját, egy hegyi üteggel küldte Szerbiába, nehogy a felkelők esetleg a bolgárokon aratott könnyű győzelmük után vérszemet kapjanak. Azonkívül elhatározták egy páncélvonatnak, a bosnyák csendőrzászlóaljnak és a III. határvadász (boszniai) zászlóaljnak eltolását szerb területre, mivel ezen csapatok a balkáni harcmodort jól ismerték.

Mielőtt azonban eme csapateltolások befejeztettek volna, fordult egyet a helyzet a veszélyeztetett területen.

R. bosnyák csendőrőrnagy csoportja március 6-án Blace-t kiürítette és visszavonult. Ezt az epizódot, melynek majdnem végzetes következményei lettek, bővebben akarom leírni okulásul.

A bandák elleni küzdelem nem egyéb, mint rablók elleni harc s ezekben csendőreink mindig mezállták helyu-

Még nem jártak le a következő pályázataink!

Fogalmazási pályázat. Határidő: október 15. Feltételek a 18. szám, 592. oldalán.

Biztosítási családi esetek leírása. Határidő: november 1. Feltételek a 16. szám, 513. oldalán.

Oktatási pályázat. Határidő: november 1. Feltételek mai számunk 623. oldalán.

ket eddig Szerbiában kisebb viszonyok közt, ezúttal azonban, katonai tapasztalatlanságuk folytán nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket.

R. őrnagy elfelejtette a legfontosabbat, a felderítést elrendelni. Midőn elég tekintélyes erejű különítményével Blace-ból kimozdult, járőröket sehova sem küldött előre, csak besúgókkal dolgozott. Ezek jórészt valószínűleg a szerbek szolgálatában állva, túlzott és ijesztő híreket közöltek vele, hogy milyen nagyszámú komitácsi áll vele szemben az erdőben. Sem ő, sem népfelkelői ezekből ugyan eddig még nem láttak semmit, egyszerre azonban egy gyanútlan és kellő biztosítás nélküli osztagot a szerbek törbe csalták és egyúttal hátában, az ú. n. Jankova Klisura hegyszorosost megszállták.

R. őrnagy erre megzavarodott és a Prokuplje felé elrendelt előnyomulást beszüntette.

Persze később küldt — egy Gyogyevic nevű elesett bandavezér naplójából —, hogy a Jankova Klisura-t mindössze két 15—15 főből álló banda szállta meg. R. őrnagy a legrosszabbat választotta, amit vezető egyáltalán csak tehet, t. i. habozott, megállt és semmit sem tett. Mindössze egy portyázószázadot küldött kelet felé március 6-án. Újóbbinak azonban haditapasztalatokkal nem rendelkező tiszt volt a parancsnoka. Az osztagot három oldalról körül fogta a láthatatlan ellenség s nagy távolságról, több mint 2000 lépésről tűz alá vette, minden hatás nélkül. A nyugtalanságukban fejüket vesztett népfelkelők a tüzet nagy hevességgel viszonozták, míg teljes löszerkészletüket kilőték (140 töltényt puskánként). Időközben, még egy századot küldött R. őrnagy segítségükre, ez is eltűzelt az összes töltényét, erre mind két századot visszavonta, anélkül, hogy csak egy könnyű sebesültjük is lett volna.

A beosztott üteg egy lövést sem tudott leadni célok és idő hiányában.

A nagy lövöldözésnek azonban mindkét részen nagy hatása volt.

Ugyanaz nap estéjén, most már a komiták vérszemet kapva, Blace-t megtámadták három „hadtest”-tel (Korps), összesen kb. 500 főnyi erősséggben, de csak 250 főnél volt fegyver, a többinek csak kézigránátja volt.

A szerbek azt hitték, hogy ismét olyan olcsó győzelemhez jutnak, mint délelőtt és meglepetésszerűleg bátran megtámadták a különítményt, annak részben súlyos veszteségeket okozva. Miután azonban hatásos és meglepetésszerű tüzértűzbe kerültek, hamarosan visszavonultak kelet felé. R. őrnagy is meghátrált Kupci felé. Eközben szenvedte a legtöbb veszteséget: 1 tiszt, 15 fő légénység halott, 35 sebesült.

A hadtörténelemben sokezer olvashatjuk, hogy az eldöntetlen ütközeteknél, mind a két fél magának tulajdonítja a győzelmet. Itt úgy a szerbek, mint a mieink, megverve érezték magukat és mindketten visszavonultak. Míg a szerb felkelők kelet felé meglehetősen zűrzavarban vonultak vissza, addig R. őrnagy tüzértűzzel elkergette a Jankova Klisura-t megszállva tartó két bandát és Kupciba vonult vissza. Ott egyesült az időközben beérkezett megerősítésekkel.

A festületi szellemnek a multak tisztelésében is meg kell nyilvánulnia! Gondoljunk a múzeumunkra!

(Folytatjuk.)

Az őrseletről: Oktatás.

Orvvadászesetek.

I.

1931 december 3-án Vass István I. csendőrrel őrjáratot portyáztam. Ilyen téli időben reggel 7 órakor még sötétes van, rendes vadászember még nem járja a határt, éppen ezért gondolkodóba ejtett az a lövés, amelyet az Ercsihez tartozó Dolina-pusztán, a Királyúti dülők irányából hallottam. Hang után ítélve, a lövés vadászpuskából eredt, tehát orvvadászatra gyanakodtam. Mivel pedig a csendőrnek minden gyanús körülményt tisztázni kell, a lövés irányába vettük az utunkat, hogy utánajárjunk a dolognak.

Mintegy 2 kilométernyi gyaloglás után elértük a szőlőket s a szőlőkaróhalmazok, trágyakupacok és kunyhók mögött bujkálva, bejutottunk a szőlők közé. Itt azután az egyik dülőúton elindítottam a járőrtársamat, magam pedig a másik dülőúton haladtam. Kis idő múlva ösztönösen megéreztem, hogy a lövés körülbelül erről a környékről hangzott s hogy jobban körülnézhessek, felkapaszkodtam egy trágyakupac tetejére. Innen meglehetősen tág kilátásom volt s hamarosan megpillantottam egy hosszú, feketekabátos férfit, amint a szőlőtőkék között, puskásan vad után cserkészett. Mintegy félkilométernyire lehetett tőlem. Nyilvánvalónak láttam, hogy orvvadászt fogok, ha elég ügyes leszek hozzá. A közeli kunyhóhoz kusztam s ott várakoztam rá, ő azonban orvvadászszokás szerint elkerülte a kunyhót s attól körülbelül 200 méternyire húzott el.

Járőrtársam akkor már elég messzire járt tőlem, jelsípval vagy más hanggal nem akartam az orvvadászt elugrasztani, más módon viszont járőrtársammal nem tudtam közölni, hogy merre kellene most már haladnia. Ezért elhatároztam, hogy igyekszem az orvvadászt hátulról annyira megközelíteni észrevétlenül, hogy fellépésem közelről s váratlanul érje, tehát el ne szökhessék.

Ez azonban nem sikerült, mert hátranézett s akár-hogyan igyekeztem is rejtve maradni, meglátott. Ebben a pillanatban rákiáltottam, hogy álljon meg, fegyverét pedig tegye le a földre, az orvvadász azonban elég nagyra látta a távolságot ahhoz, hogy futásban próbáljon menekülést találni. Futásnak eredt. En utána.

Néhány száz méter után az orvvadász megállott, hátranézett s láthatóan meglepődött, hogy még mindig üldözöm. Arra számított, hogy néhány lépés után futni engedem s amikor az ellenkezőjét látta, olyan vágatásba fogott, hogy a fagyos rögök szikrázva porzottak szét a talpa alatt. Két kilométert futott úgy, hogy hátra sem nézett, akkor azonban újra megállt s abban a biztos tudatban nézett hátra, hogy most már aztán igazán megunhattam a versenyfutást. Pillanatra kövédermedten nézte, hogy a nyomában vagyok s most kezdett csak igazán futni. Hogy ez könnyebben menjen, a puskáját egy ritkás erdőcskében bedobta egy gödörbe, abban a hiszemben, hogy ezt nem látom meg. De meglátam s mikor a gödör mellett elrohantam, meg is győződtem róla, hogy a puska ott fekszik, ami-

Az őrséletről: Töltés.

vel azonban egyelőre nem törődtem, mert ez az üldözésben hátráltatót volna.

Így elértük hamarosan a három kilométert, el a négyet, aztán az ötöt s végül is jó 7 kilométeres futásomba került, míg az orvvadász belátta, hogy nem menekülhet, mert szívósan a sarkában vagyok. Martonvásár határában már egészen kifulladásig megadta magát. Egy ercsi-i szobafestő volt. Megkerült aztán a puska is, az orvvadászatot beismerte — különben is tettenkapás esete volt — s így a feljelentés rendben eljutott az illetékes hatóságához.

Hanem azt a futást nem egyhamar felejttem el. Meglehetősen melegen voltam felöltözve s bizony, így télire kitömötten, puskával, felszereléssel, no meg a folyton helyet változtatató, billegő kalappal, a futás nem volt éppen élvezetes alkalmi sport. Amellett a fagy akkor már kissé engedett, a csizmám sarkára minduntalan hegyesre csúcsosodott a rátapadó föld s kénytelen voltam minden tíz lépés után nagyokat rugni egy-egy nagyobb, fagyosabb rögbe, hogy a sarkamat a kellemetlen pótléktól megszabadítsam.

Ennek viszont az lett a következménye, hogy az egyik ilyen kíséretű rugásnál a csizmasarok is levált kérgestől, mivel azonban a levált sarokrészt a talp tovább is fogta, úgy csattogott egyik lábamon a csizma, mint a menyecskepapus.

Az pedig egyenesen mulatságos volt, hogy a második kilométer után miként alkalmazkodott hozzám az üldözött orvvadász. Folyton hátranézegetett s ha én lassítottam, ő is lassított. Ha én nekiduráltam magamat, ő is hatalmas kecskegrásokkal szedte a lábát.

Amikor pedig kénytelen voltam lépésben kiszusszan-tani magamat, ő is ugyanezt cselekedte s csak arra ügyelt, hogy a távolságot tartsa. Végül is aztán egy megerőltető, kiadós finissel kifuttattam vele — de magammal is — a tartalékerőt s utolértem.

Néptelen, téli vidéken zajlott le a nagy verseny, senki sem láthatta a vetélkedést, ilyen szempontból tehát megengedhettem magamnak ezt a távfutást, egyébként pedig az vezetett a hajszában, hogy mégis csak rendesebb dolog egy őrjáratból legalább futva-fogott orvvadászsal bevonulni, mintsem az őrjáratot ütemesen, de eredménytelenül végigportyáznai.

Rácz József tiszthelyettes (Ercsi).

II.

Lippakeszi községben sok volt az orvvadász. A közelben szép erdőségek húzódtak, tömve tenyésztett vaddal. A román lakosság körében az orvvadászok ellen besugót nem igen találtunk s ezért sok eredménytelen lest kellett tartanunk, míg eredményt érhattünk el. Sokszor féligfagyottan is kitarottunk, csak hogy a nyomára jussunk ezeknek a lesipuskás garázdálkodóknak.

Egyik téli estén is azt a parancsot kaptam, hogy Faragó József csendőrrel lesre kell mennünk, mert a Todorán Vasil éjszakára vadászni készül. Egyike volt azoknak a ritka eseteknek, amikor előre sejtettük valamelyik orvvadász kirándulását az erdők közé.

Őrsparancsnokom is velünk jött s úgy határozott, hogy Toderánt a lakása közelében várjuk meg. Ez

A Szombathelyi Csendőr Altiszti Olvasó- és Önképzőkör jólsikerült kirándulásának résztvevői.

sokszor célravezetőbb megoldás, mert az erdőségben nehéz egy embert megtalálni, a lakására viszont előbb-utóbb csak hazajön az orvvadász s ha a puskáját esetleg az erdőben is tartja, a zsákmányt haza kell vinnie. Holdvilágos, csikorgóan kemény téli éjszaka volt s éjfélután 2 óra tájban már meggéberedtünk a tétlen várakozásban. Őrsparancsnokom ekkor bevonult az őrsre, a járőr maradt. Hajnali 4 óra után a hold eltűnt az égről s a vaksötéttségben egyre reménytelenebbnek láttam ezt a lest is, mint annyi mást eddig.

Ebben a pillanatban azonban Todoránék ajtaja megcsikordult. Utána pillanatnyi fény lobbant fel a szobában, aztán újra sűrű sötétség és csend borult fölénk. Rövid várakozás után azonban újra fény csillant fel az ablakban s most már tudtam, hogy Todorán hazaérkezett.

Az ablak alá osontunk s figyeltünk, de nem hallottunk semmi neszt. Ekkor bezörgettem. Percek teltek, míg végre Todorán kinyitotta az ajtót s bementünk a szobába. Todorán felesége az ágyban feküdt, fején vizes kötéssel és nagyokat nyögött. Azt mondotta Todorán, hogy a felesége szülés előtt áll, ő éppen most jött a szülésznőtől.

Kissé meghökkenve a váratlan körülményektől, mégis átkutattuk a lakást, de semmiféle orvvadászatra emlékeztető tárgyat nem találtunk. Feltűnt azonban, hogy hideg levegő áramlik be a szobába s meglepetten láttam, hogy Todorán kinyitotta az ablakot, holott annak ottani népszokás szerint kánikuláig nem lett volna szabad kinyitnia.

Mikor az ablaknyitás oka iránt érdeklődtem, Todorán azt mondotta, hogy a felesége feje fáj, azért nyitott ablakot. Ezt a férjji udvariasságot természetesen most már gyanusnak találtam s ezért Faragó csendőrt kikül-

döttem az utcára, hogy az ablak környékét a zseblámpám fénye mellett alaposan nézze meg.

Néhány perc múlva járőrtársam már hozta is befelé az ablak alatt talált vadászpuskát. Todorán azonban még ekkor is tagadta, hogy a puskához valami köze volna, ezért leültettem őt az egyik sarokba, járőrtársammal áthívtam a szomszédból az egyik községi esküdtet s annak jelenlétében újra átkutattam a lakást, de eredménytelenül.

Nem kerülhettem el, fel kellett az ágyból keltenem Todorán feleségét s most aztán kislült, hogy két leelőtt nyúl hevert mellette az ágyban, nem volt az asszonynak semmi baja. A puskát a községi jegyző adta kölcsön Todoránnak, a jegyző maga is orvvadász volt, aki azzal ígyekezett védekezni, hogy a puskát csak kitakarításra adta oda Todoránnak.

Ennek az eredményes lesnek egyébként mulatságos bonyodalmi is támadtak a községben. Rosszmájú emberek kisütötték és elhíresztelték a nem tulságosan művelt lakosság körében, hogy Todoránnak nyulakat szült, de a lakomát nem lehetett megtartani, mert a nyulakat elvitték a csendőrök. Nem kell részleteznem, mit szenvedett Todoránnak a csipkelődések miatt s végül is, mikor kifogyott a türelemből, egyremásra tette becsületsértés miatt a feljelentéseket.

Todorán pedig azt mondotta, hogy nincs egyéb vágya az életben, mint az, hogy megtudja: kitől tudtuk meg, hogy a kérdéses éjszakán vadászni megy. Nyilvánvaló volt, hogy ha ezt megtudja, akkor Todoránt hamarosan legalábbis szándékos emberölés miatt kellett volna elfognunk s így természetesen soha sem tudta meg érte-

sülésünk forrását. Különben őrsparancsnokom — Feri Ferenc ny. tiszthelyettes — annyira szigorúan vette ezt a kérdést, hogy a besugója nevét még nekem sem árulta el. Azt hiszem, ez is a kérdés leghelyesebb kezelési módja.

Todorán egyébként arról a vadászbravurjáról volt nevezetes, amikor egy alkalommal három nyulat tartalmazó zsákkal a hátán, puskával a vállán kijöve, az erdőből, szembetalálta magát egy vadörrel. Todorán futásnak eredt, a vadőr üldözte. Erre Todorán eldobta az egyik nyulat, a vadőr felvette, aztán így a másik s harmadik nyulat is, amivel természetesen a vadőr annyi tért vesztett, hogy nem érhetette utól Todoránt. Mit tett aztán a véletlen: egy tapsifüles a száguldó Todorán előtt keresztülfutott az úton s az üldözött Todorán részint kárpótolni akarván magát, részben pedig babonából, kapásból lelőtte a nyulat, felkapta s hazáig futott vele. A vadőr feljelentése nyomán aztán meg is találtuk nála a nyulat.

Futó István tiszthelyettes (Kiskunhalas).

III.

A bonyhádi őrsön 1930 augusztusában két bonyhádi úr feljelentést tett, hogy W. kisbirtokos — egyébként intelligens ember — gyakran szokott vadászni, holott mindenféle vadászati visszaélések miatt kizárták a társulattól s tudomásuk szerint másfelé sem kapott vadászterületet. Iszákos ember lévén, attól tartanak, hogy ha megtudja az elene tett feljelentést, bosszúból agyonlövi őket.

A jegyzékkönyvecskében W. a vadászati jeggyel bírók között szerepelt s így kézenfekvő volt, hogy az említett feljelentésnek kellő alapja lehet. Figyelni kezdtük tehát W.-t.

Egy alkalommal Nagy Pál őrmesterrel a W.-tanya felé vittük utunkat. Neki azt mondtuk, hogy valami verekedéssel kapcsolatban nyomozunk s a nyomozás irányának olyan területet jelöltünk meg, ahova W. sohasem járt vadászni. Gondoltuk, most valószínűleg kihasználja az alkalmat s mivel nem kell járőről tartania, kiszalad vadászni.

Úgy intéztük tehát útunk sorát, hogy amikor már nem láthattak bennünket a tanyáról, W. régebbi kedvelt vadászterülete felé vittük az irányt. Ott megfelelő lest foglaltunk s vártunk.

Várakozásunk nem is volt hiábavaló, mert lövést hallottunk. Kukoricás mellett tartottunk lest s valószínűnek láttuk, hogy a vadász — akárki legyen is az — a kukoricást meg fogja hajtani. Csakugyan, rövid idő múlva feltűnt W., amint a kukoricásban felénk közeledett. Mivel azonban kutyát is hozott magával, az elárult bennünket s W. futásnak eredt. Arra számított, hogy a hegyoldalon elterülő oserjésben eltűnhetik a járőr elől, ebben azonban előre elkészített tervünk meggátolta, mert amint így a járőrtársam elől menekült, éppen a karjaimba futott. Mikor a kellő felszólítást intéztem hozzá, meglepetésében kövédermedten állt, fegyverét nem dobta le a földre. Erre megismereltem az erre vonatkozó felszólítást s ismételve, készbe vettem a puskámat. W. azonban erre sem moccan. Azt hiszem, klassé ideges csendőr kezében esetleg el is sültetett volna a puska ebben a helyzetben, én azonban szerencsére világosan láttam, hogy W. dermedt magartásában nem támadó szándék, hanem csupán rémült meglepetés van. Végre is odaérkezett járőrtársam s 5 vette ki a puskát W. kezéből.

Megállapítottam azután, hogy W. puskájának a száma egyezik azzal, ami a vadászjegyébe be volt jegyezve, de azt is megállapítottam, hogy vadászterülete nincs. A bonyhádi főszolgabíró úr 200 P-re büntette.

Szende Albert törzsőrmester (Szálka).

Szabó Dezső őrmester Kiss Gábor próbacsendőr

Bőséges közöttünk a halál aratása. Még nem hervadtak el a virágok a bajtárs sírján, aki egy gonosztevő orgyilkos golyójának áldozata lett, máris újra és egyszerre két derék csendőr nevét kell gyászkeretbe foglalnunk.

Nem támadó fegyvernek, nem gyilkos szándékú ellenszegülőnek esett áldozatul e két bajtársunk, hanem egy látszólag békésen csendes, de azért mégis megmérhetetlen könnyet, tragédiát, sorsot és életet rejtgető vízkolosszusnak: a Dunának. A víz nem a csendőr eleme s hogy mégis elragadt kettőt közülünk, csak annak bizonyossága, hogy a csendőr életének szent kockázata mindennél egyforma s ha szolgálatának közvetlen, kiszámítható veszélyei elkerültek is, ott leselkedik körülötte ezer váratlan és kiszámíthatatlan.

Katona számára halál és halál között csak akkor van különbség, ha az egyik becsületes, a másik becstelenségen. Nyílt harcban, bátran kiúzva meghalni legszebb dolog a katona számára, de akinek nem ez adatott meg, akinek a végzetes ügy rendeli, hogy csak tragikus áldozata legyen a kötelességének, az sem hoz semmivel kevesebb áldozatot a közös oltárra, mint akiket a szó közhasználatú értelmében hősöknek nevezünk.

A vízbefulladás nem csendőrhald; nem nevezhetjük annak; hiszen a vízbefuult csendőrök száma százalékban ki sem fejezhető töredéke annak az elképesztően népes emberáradatnak, amely vízben leli élete szomorú befejezését. De hogy a csendőrt a halál bármilyen neme is kötelességének hőisévé avathatja, annak gyönyörű példáját adta e két bajtársunk egyike, akinek végső halálküszövében is a puskája az életénél drágább és fontosabb volt, amit megmentenie kell: magasra emelte s úgy próbált azzal partraúszni.

Nem bizonyos, de nem is lehetetlen, hogy ha a puskáját eldobta volna, könnyebben kiúszhatott volna s megmenthette volna az életét. A puska, mint anyagi érték, bizonyára nem érte meg ezt az áldozatot. De mint szimbólum, mint jelképe mindennek, ami a katonát katonává s a csendőrt csendőrré avatja, nemcsak megérdemli, de meg is követeli, hogy az életünk utolsó pillanatában is így magasra tartzuk! Dicséret és tisztelet adassék érte mindkettőjüknek!

Érezzük és mindig érezni fogjuk a kötelességet, amivel halottainknak tartozunk s e kegyeletes kötelességünk lerováásában e két bajtársunknak sem szabad, hogy adóssai maradjunk. A testület emlékeit ápoló csendőrségi emlékbizottság máris elhatározta, hogy Szabó Dezső őrmestert és Kiss Gábor próbacsendőrt a testület haitainak tekinti és emléküket méltó módon meg fogja örökíteni.

A tragikus esemény a következőképpen történt:

Folyó hó 26-án 18 óraker, a győri őrsön Szabó Dezső őrmester egy távmondatot vett fel László István mártón házapusztal bérlő nejtől, melyben az illető feljelentést tett, hogy a bérlését képező kisdunaparti sziget erdejéből őt ismeretlen egyén fát lop. Miután a tolvajok a feljelentés szerint a falopás megakadályozására kiküldött cselédséget megfenyegették, a feljelentő járőr kért.

Szabó őrmester a táviratot Szomorai (Kvaszuzijca) József tiszthelyettes őrsparancsnoknak átadta, aki Szabó Dezső őrmestertől és Kiss Gábor próbacsendőrből állott járőröt kivezényelte azzal a paranccsal, hogy a kisdunaparti szigeten végigmenve menjenek a helyszínre.

Mikor a járőr a győri rendőrkapitányság előtt elha-

ladt, Szabó őrmester, járőrvezető úgy határozott, hogy a rendőrség segítségét is igénybe veszi. Hajnal György rendőrfőfelügyelőtől, aki központi ügyeleti szolgálatot teljesített, a rendőrség vízi mentőőrséről két rendőr kirendelését kérte csónakkal együtt, hogy amíg a járőr a Kisduna partján halad, a rendőrök a Kisdunán menjenek portyázva. Hajnal főfelügyelő erre utasította Gyárfás Dezső rendőr főtörzsrőrmestert, hogy a Kisduna hídján szolgálatot teljesítő Turán György főtörzsrőrmesterrel együtt a rendőrségi mentőcsónakkal legyenek a csendőrajárőr segítségére. Ezt a járőrvezető azért tartotta szükségesnek, mert az ilyen fatolvajok rendszerint Győrbe, a rendőrség működési területére valók szoktak lenni.

A csónakhoz érve, a csendőrajárőr megkérdezte a rendőröket, hogy mennyi idő múlva érnek fel a falopás színhelyére. Azt a választ kapta, hogy úgy másfél óra múlva. Szabó őrmester ezt az időt túlhosszúnak tartotta és ezért elhatározta, hogy valamennyien motorcsónakkal fognak felmenni. Erre a célra a közvetlen közelben levő Domján Béla mázolósegéd motorcsónakját kibérelte azzal, hogy ha a feljelentő nem lesz hajlandó a csónak bérösszegét kifizetni, azt majd ő megfizeti. Erre a csendőrajárőr és a két rendőr beült a csónakba, amelyet a tulajdonos vezetett a Kisduna közepén.

A csónak fenekének hátsó része, — amely 1—3 főnyi normális megterhelés mellett a víz színe felett szokott lenni — kis helyen a kipuffogó mellett korhadt volt. Az erős megterhelés következtében ez a korhadt rész is a víz alá merült és azon keresztül a víz elég erősen belefolyt a csónakba.

A csónak tulajdonosának erről a hibáról állítása szerint nem volt tudomása s a sötétségben a csónakban ülők egyike sem vette észre a víz beömlését. Mintegy 10 pernyi út után Turán rendőr-főtörzsrőrmester, kinek cipőjébe már behatolt a víz, odaszólt a csónaktulajdonosnak, hogy víz van a csónakban. Erre Domján azt kiáltotta, hogy nemi mindenki a csónak elejére s a csónakot egyidejűen a part felé irányította. A csendőrök és a rendőrök erre felállottak a helyükről, a csendőrök egy lépést is tettek előre, de ebben a pillanatban a betódult víz miatt a motor megállott s a csónak pillanatok alatt a víz alá merült.

Gyárfás rendőr segítségért kiáltozott s valamennyien a part felé úsztak. A segélykiáltást meghallotta Holler Márton tanító és Fehérvári Lajos motorkezelő, kik egy csónakon jöttek lefelé a Kisdunán, szembe a motorcsónakkal. Sietve a motorcsónak segítségére eveztek és a hátuk mögött 50—60 méternyi távolságra ugyancsak csónakon jövő Dobos István asztalossegédet és Kőrösi János lakatossegédet is felszólították a segítségére. Mire azonban a két csónak a szerencsétlenség színhelyére érkezett, már csak a felborult motorcsónakot találták a vízen úszva, Domján s a két rendőr már a parton voltak.

A motorcsónak elmerülése után Domján látta maga mögött a part felé úszni az egyik csendőrt, aki egyik kezében a puskáját magasra tartotta és úgy úszott. Domján kiáltott neki, hogy dobja el a puskáját, mert anélkül könnyebben fog úszni és kapaszkodjék bele a felborult csónakba, majd maga tovább úszott a part felé. Mire visszanezített már egyik csendőrt sem látta.

Szabó Dezső őrmester holttestét még aznap 2:1 órakor a helyszínről kb. 50 méter távolságra kiemelték. Kiss Gábor próbacsendőr holtteste még nem került elő, annak dacára, hogy a győri osztályparancsnokság felkérésére a győri 2. utászszázalój is részt vett a keresésben.

Szabó Dezső őrmestert szeptember 29-én, 15 órakor temették el Győrött, a szolgálatban meghalt csendőröket megillető katonai díszel.

CSENDŐR LEKSZIKON.

71. kérdés. Milyen neveket nem lehet felvenni névmagyarosítás alkalmával?

Válassz. Névmagyarosítás alkalmával kétféle nevet nem lehet felvenni és pedig 1. amely védelemben részesül és 2. amelyet már nagyon sokan felvettek. Védelemben a történelmi nevek és közismert nemesi családok nevei részesülnek, azokat a neveket pedig, amelyeknek felvételét gyakoriságuk miatt nem engedélyezik, a belügyminiszter állapítja meg. A védelemben részesülő — alább mai helyesírással írt — nevek sem ebben az alakban (t. i. mai helyesírással), sem pedig régiesen írva nem engedélyezhetők, míg azokat a neveket, amelyek alább régiesen vannak írva, mai helyesírással engedélyezik.

A védelemben részesülő nevek a következők:

Aba, Abafi, Abrahámfalvi, Ábránfi, Ábrányi, Acsádi, Adí, Ajtai, Ajtósi, Alapi, Almádi, Almási, Alsó, Alszegez, Alvinci, Amade, Ambrózi, Andaházi, Andrásfi, Antalfi, Antos, Anyos, Abafi, Apátfi, Apor, Apponyi, Arany, Árpádházi.

Babarci, Babocsai, Babóti, Bacó, Bacsányi, Bácsmezei, Bagosi, Bai, Bajza, Bajzát, Bakai, Bakács, Bakóc, Bakosi, Bakós, Bakodi, Balassa, Balassi, Balázsházi, Balázsfi, Bálintfi, Bálinti, Balla, Balpataki, Bánfi, Bánó, Bánóci, Baranyi, Barca, Bárczi, Bárczi, Bácsai, Bardóc, Barkóci, Barla, Báró, Baros, Baróti, Barsi, Bartal, Bartók, Bartóci, Bartos, Básti, Bátor, Bátorfi, Battai, Battányi, Bebek, Becski, Bedő, Bedőházi, Bejci, Bókási, Beke, Bekényi, Béli, Belényesi, Belezna, Belici, Bélteki, Boncur, Bereci, Bercsényi, Berecki, Bergszázi, Berényi, Berinkel, Bernádi, Bernáld, Bernátfi, Bertalanfi, Bertóti, Berzencei, Berzevici, Berzsonyi, Bésán, Bessenyi, Beszprémi, Betlen, Betlenfalvi, Betleni, Bezerédi, Bezeg, Bibó, Bicó, Bicskei, Bideskutli, Bihari, Bikfalvi, Bilkei, Bitai, Bitó, Bozsakai, Boeskor, Bod, Bogáti, Bogyai, Bohus, Bolyai, Bonc, Bónis, Borbát, Borhi, Bornemisza, Bronkai, Borosnyai, Borsodi, Bosnyák, Bossányi, Bot, Botka, Botlik, Bottyán, Bozóci, Bozzai, Böleskai, Bölöni, Bőszörményi, Bóti, Brassai, Brázovai, Budaházi, Budai, Butykai.

Cegkői, Cékus, Cerjék, Cibak, Cínderi, Círáki, Cobor, Cucor.

Csáholyi, Csajági, Csák, Csáki, Csáktornyai, Csánádi, Csánki, Csányi, Csapó, Csantári, Csató, Csávosi, Csécsi, Cseffi, Cséfalvai, Csegozi, Csokel, Csongrebagozi, Csengeri, Csentelevölgyi, Csepregi, Cserei, Cserényi, Csorépi, Csornátoni, Csornel, Cséri, Csicseri, Csilléri, Csokonai, Csolnoki, Csomu, Csomaközi, Csomortányi, Csulai, Csuzi.

Dacó, Dadal, Dajka, Dahmadi, Dálnoldi, Danó, Damokos, Dances, Danesházi, Dánfi, Dániel, Dankó, Dapsi, Dárai, Darányi, Darnai, Daróci, Daruvári, Darvai, Deák, Debrői, Décsi, Dengelegi, Dercsényi, Dercsényi, Dersfi, Derai, Dészvázi, Dezsőfi, Dienes, Dlőszegi, Divék, Divódi, Dobai, Dobó, Dobokai, Dobolyi, Dobozi, Dobsa, Dóci, Dókus, Dolhai, Domahidi, Dózsa, Döbrentel, Dóri, Drágfi, Drágl, Duka.

Ebecki, Ebeni, Ebergényi, Ecken, Ecsedi, Edvi, Egresi, Egrl, Elefánti, Éltés, Éltető, Endos, Endre, Ényezkai, Eördög, Eperjesi, Erdőd, Erdőhegyi, Erceztvényi, Ernyei, Esküllői, Esze, Eszenyi, Esztári, Eszterházi, Eszteri, Etédi, Etel.

Fabinyi, Fábri, Fájfi, Fancsali, Fáncsi, Fancskai, Fáy, Fejérbövi, Fejérpataki, Fejérvári, Fekesházi, Felfalvi, Felméri, Felszegei, Felvinci, Ferdinándi, Ferenci, Fozsi, Flát, Flgedl, Fllep, Flló, Finkoi, Firtos, Fodróci, Folkusházi, Forgács, Forgolányi, Forgon, Forintos, Forrai, Földvári, Fördös, Frátor, Fülepi, Fülpi, Fülzseri.

Gabányi, Gáborfi, Gagybátóri, Galambfalvi, Gálfalvi, Gálfi, Galgóc, Gálóci, Gálzsczi, Gara, Garal, Gárdonyi, Gáspárdi, Gáspártfi, Gával, Géci, Genesi, Gerób, Gerendi, Gergelyfi, Gergelylaci, Gerliczi, Gerlóci, Gerófi, Gervai, Geszti, Gici, Gidőfalvi, Gállányi, Góri, Gortvai, Gosztonyi,

Gózon, Gödri, Gömbös, Gömöri, Gönci, Görgei, Graca, Gróf, Gulács, Gutí, Gvadányi.

Gyalakuti, Gyallai, Gyalokai, Gyapolyi, Gyárfás, Gyergyai, Gyerő, Gyerőfi, Gyertyánfi, Gyóni, Gyömörei, Győrfi, Györgyfi, György, Győri, Gyulafi, Gyulásziget, Gyulai, Gyűrűi.

Hácki, Hadadi, Hadházi, Hadik, Hadnagy, Hagymási, Hahóti, Hajpál, Halápi, Halasi, Halászi, Hámos, Hamvai, Hangonyi, Hanvai, Harangyi, Hardi, Harkányi, Harinos, Hatfaludi, Hathalmi, Háthási, Hátszegi, Héder, Hédervári, Hedri, Hegyesi, Héjjasfalvi, Helmecei, Hencsei, Hennyei, Horváti, Hosszúszói, Hosszútóti, Högyézi, Hölgyi, Hubai, Hugonnai, Hunfalvi, Hunyadi, Huszág, Huszti.

Ibrányi, Idrányi, Igmándi, Iharosi, Ihász, Iggyártó, Iktódi, Illésházi, Illyefalvi, Illyés, Ilosvai, Imecs, Imrédi, Imrefi, Ináncsi, Incédi, Inkei, Irányi, Irinyi, Irófi, Irsai, Isák, Istócel, Istvándi, Istvánfi, Iszlai, Ivádi, Ivánka, Izdenci, Izsák, Izsépi.

Jablánci, Jablonci, Jábrócki, Ják, Jakabfalvi, Jakabfi, Jakabházi, Jakcsi, Jakó, Jákófi, Jankafi, Janki, Jánoki, Járdánházi, Járnai, Jaros, Jászai, Jávorka, Jakelfalusi, Jékei, Jelenfi, Jenei, Jódi, Jókai, Jókuti, Joó, Joób, Jósa, Josinci, Józsika.

Kabos, Kacsó, Kajali, Kákonyi, Kakuesi, Káldi, Kállai, Kálmánchelyi, Kálmáncschi, Kálnai, Kálnási, Kálnoki, Kálóci, Kamuti, Kandó, Kanizsai, Kapi, Kapivári, Kaplyon, Kaplyoni, Kápolnai, Kapornaki, Kaprinai, Karacsai, Karácsondi, Karácsony, Karácsonyfalvi, Karácsonyi, Kardhordó, Kari, Károlyi, Kászon, Kávási, Kazai, Kazi, Kazinci, Keceli, Kelemenfi, Kelenfi, Kemény, Kende, Kendei, Kenderesi, Kendi, Kencsei, Kenézi, Kénosi, Kércsi, Kerecsényi, Kerepeci, Keresztes, Keresztesi, Keresztsgözi, Kereszturi, Kerkápolyi, Kéri, Kéthelyi, Kétili, Kézsmárki, Kidei, Kinizsi, Kisfaludi, Kiszeli, Kizdi, Kocán, Kohányi, Kohári, Kolozsi, Kolozsvári, Kolombán, Komáromi, Komjáti, Komjátszegi, Komlósi, Komoróci, Kompolti, Konkolyi, Kont, Kopácsi, Korányi, Korbáviai, Korlát, Kornis, Koródi, Korontáli, Korosi, Korponai, Korvin, Kossa, Kosút, Kosztolányi, Kovacsóci, Kovássy, Kovásznai, Kozmafi, Kókényesdi, Kókósi, Kólcsei, Köleséri, Köllő, Kömleci, Kőncei, Kőröskényi, Körtvélyesi, Kőszegi, Krai, Krencsei, Kricsfalusi, Kristófi, Krivási, Kriza, Krucsa, Krúdi, Kubányi, Kubinyi, Kund, Kutasi, Kükemezei, Küküllővári, Kúrti, Kvéssal.

Laborfalvi, Lácai, Lackfi, Laki, Laszkári, Lászlófi, Latkóci, Lechocki, Lehotai, Lenkei, Lészal, Létai, Lippai, Liptai, Lisztnai, Lisztnyai, Lóc, Lónyai, Lorántfi, Losonci, Lósi, Lőkös, Lőrincfi, Lővei, Lubi, Lukácsfi.

Maecdoniai, Macskási, Madács, Madácsi, Madarasi, Magasi, Magyar, Magyarosi, Maholányi, Májai, Majlát, Majos, Majtényi, Malakóci, Málnás, Malonyai, Mányoki, Mara, Marcalói, Marcibányi, Márfi, Margitai, Máriafi, Máriaalaki, Máriaasi, Márki, Maróci, Marosi, Marton, Mártonfi, Martonosi, Marzsó, Mátéfi, Matolai, Matolcsi, Mátrai, Medeséri, Megyaszi, Megyesi, Méhes, Melit, Mellétei, Ménasági, Mennyei, Mérei, Merse, Mesterházi, Meszleni, Mésöly, Mihálc, Mihályfi, Mike, Mikec, Mikea, Miklósi, Miklósy, Mikó, Mikola, Mikos, Mikovinyi, Milhezát, Milotai, Mindazenti, Miske, Mócár, Mojszcs, Mokcsai, Monaki, Mondolai, Móra, Mór, Morvai, Mosdósi, Mósa, Munkácsi, Mura-közi, Muslai, Musnal.

Nadányi, Nádasdi, Nádaszai, Nádosai, Nákó, Naláci, Naményi, Návai, Neepáli, Négyesi, Nemes, Nemessányi, Nemesszegi, Németi, Némétújvári, Néveri, Nicki, Nógrádi, Nopcsa, Nosztopl, Novácki.

Nyárádi, Nyári, Nyevlecek, Nyomárkai, Nyujtódi. Ocskai, Ocsval, Odrí, Okolcsányi, Ocsval, Olgyai, Omboz, Orbók, Orcl, Ordódi, Orlai, Orosz, Oroszi, Ország, Ostfi, Otlak, Otrókocsi, Osváth.

Ödömfli, Ölbei, Ötevényi, Ötvös. Pacolal, Pacot, Pajzsa, Pákófi, Pakai, Páli, Paládi, Paláti, Palatkai, Pálfi, Palló, Pálócl, Palocsai, Paluyai, Pápal, Papszász, Papvári, Parlagi, Pásztélyi, Pásztóhi, Pásztor, Patai, Patécsi, Pázmándi, Pázmány, Pécsi, Pekári, Pekri, Pelbárt, Pelel, Percei, Perényi, Pernicszi, Pesti, Pestvármegyeri, Peterd, Péterfi, Petki, Petneházi, Petőfi, Petróci, Petrovai, Petróci, Pilisi, Platti, Podmanini, Pókai, Pompéri, Pongrác, Porteleki, Porzolt, Pósa, Pósz, Potturnyai, Potyondi, Prépostvári, Pribék, Prónal, Puji, Puki, Pulszki, Putnoki, Püskösti.

Rádai, Radák, Radnótfal, Radófi, Radványi, Raffai,

Ragályi, Rákóci, Raksányi, Ramocsaházi, Rápolti, Ráskai, Rátányi, Recski, Rédei, Rettegí, Révai, Revicki, Réz, Ribicei, Ritók, Rohonci, Roskoványi, Rosti, Rozgonyi, Rozsnyai, Rudnai, Rutkai.

Salac, Samarjai, Sándorházi, Sárándi, Sárkány, Sárközi, Sarlai, Sarmasági, Sárpataki, Sassa, Sávolyi, Sebesi, Segevári, Semberi, Semsei, Senyei, Sényi, Serédi, Serényi, Sėti, Sibrík, Sidó, Sigmond, Sigrái, Siklódi, Simándi, Simén, Siménfalvi, Simonfi, Simonyi, Sivó, Sólú, Soldos, Somai, Sombori, Somodi, Somogyi, Somoskői, Soós, Sóri, Splényi, Sukú, Sulyok, Surányi, Suri, Sükösöd, Svábi.

Szabadhegyi, Szabadszállási, Szacsvai, Szakmárdi, Szakmári, Szalacsi, Szalai, Szalánci, Szalárdi, Szamosközi, Szana, Szaniszlófi, Szapári, Szapioncai, Szapolyai, Szatmári, Szécsen, Szécsényi, Szécsi, Széki, Szél, Szelecki, Szalepecsényi, Szemere, Szemerei, Szendrei, Szenesi, Szenicei, Szentandrás, Szent, Szentgáli, Szentgyörgyi, Szentimrei, Szentiványi, Szentkereszt, Szentkirályi, Szentlászlói, Szentléleki, Szentmargitai, Szentnarjal, Szentmártoni, Szentmihályi, Szentmiklósi, Szentpáli, Szentpéteri, Szenttamási, Szepesházi, Szepesi, Szeredai, Szerémi, Szeremlei, Szikszai, Sziládi, Szilágyi, Szilasi, Szili, Szilvási, Szinai, Szinyei, Szirmai, Szlávi, Szuha, Szmerényi, Szodorai, Szombati, Szondi, Szotyori, Szócs, Szörcei, Szógyényi, Szöllösi, Szövérdfi, Sztárai, Szuceki, Szudi, Szuhai, Szuhányi, Szunogy, Szurmai, Szüllő.

Tabódi, Tahi, Tajnai, Takácsi, Tali, Talián, Tapolcsányi, Taracközi, Tarányi, Tarnóci, Tarpai, Tassi, Téglási, Tegec, Telegdi, Teleki, Temesközi, Térfi, Tetétleni, Tibai, Tinódi, Tisza, Toldalagi, Toldi, Tolvaj, Tomcsányi, Tomori, Tompa, Tordai, Tornaljai, Torockai, Tököli, Tömösvári, Tötösi, Túri, Turóci, Turzó, Tüköri.

Tyukodi. Udvardi, Ugron, Ujfalusi, Ujhelyi, Ujlaki, Ungvári, Urai, Urbán, Uza, Uzoni.

Ürményi. Vadnai, Vajai, Vajdasí, Vajdafi, Vaji, Vajna, Valkai, Vály, Váradí, Várdai, Vass, Vasvári, Vattai, Vay, Vécsei, Végh, Vér, Verbőci, Verebélyi, Veresmarti, Vértesi, Velényi, Véscei, Vetési, Vicai, Vicián, Vicmándi, Vidfi, Vignyázó, Vilnai, Vitéz, Vitnyédi, Vizkeletli, Vojkfi, Vörösmarti.

Zács, Zágonyi, Zaji, Zalai, Zámbo, Zanati, Zápolyai, Zarka, Zay, Zborai, Zeleméri, Zerdahelyi, Zejk, Zicsi, Zilahí, Zolnai, Zólyomi, Zorkóci, Zovárdfi, Zrinyi, Zrittai, Zudar, Zudor.

Zadányi, Zsánboki, Zsámhokréti, Zsedényi, Zsegnyei, Zsemberi, Zsennyei, Zsibrik, Zsigrai, Zsitvai, Zsolnai, Zsombari, Zsóri.

Gyunkoriáguk miatt nem engedélyezik a következő neveket:

Alföldi. Árvai. Bálint, Balog, Bán, Bárány, Barát, Bárdi, Bárdos, Barna, Bársony, Barla, Beregi, Berkes, Biró, Boó, Bodnár, Bognár, Bokor, Boros, Borbély, Bródi, Budai.

Császár, Csillag. Dán, Darvas, Dóri, Diósi, Dobó, Domonkos. Erdélyi, Erdős, Erős. Fábian, Faludi, Faragó, Farkas, Fazekas, Fehér, Fekete, Feledi, Fényes, Fenyő, Fenyves, Fodor, Földes, Fűredi. Gábor, Gál, Gara, Garai, Gárdos, Gáspár, Gellért, Gerő, Gombos, Gonda.

Hajdu, Hajnal, Hajós, Halasi, Halász, Halnai, Halmos, Harányi, Havas, Hazai, Hegedús, Herceg, Hevesi, Hollós, Hollósi, Horvát, Huszár. Juhász.

Kádár, Káldor, Kallós, Kálmán, Kalmár, Kardos, Kárpáti, Katona, Kelemen, Kelen, Keleti, Kemény, Kende, Kerekes, Kertész, Király, Kis, Komlós, Kondor, Kovács, Kozma, Kőrösi, Köves, Kun.

Ladányi, Lajta, Lakatos, Láng, Lányi, László, Lázár, Lengyel, Lóvai, Ligeti, Lukács.

Madarász, Major, Magyar, Márkus, Mészáros, Mezei, Molnár.

Nádas, Nagy, Nemes, Német. Pál, Pap, Pártos, Pásztor, Pataki, Petó, Pogány, Polgár. Radó, Rác, Rajna, Rákoni, Révész, Róna, Rónai, Rózsa, Rádó, Sulgó, Sándor, Sarkadi, Sipos, Somló, Sós, Szász, Szabó, Szalai, Szamosi, Szántó, Szász, Szegő, S ékely, Szenes, Szende, Szigeti, Szirtes, Szóke, Szücs.

Takács, Tót, Török. Vadász, Vágó, Valda, Vámos, Váradí, Varga, Vas, Veres, Vértes, Vida, Vidor, Virág, Vörös.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Beküldte: Zulezsák János törzsőrmester (Szeged).

Halasi Mária* Jakabszállás községhez tartozó tanya-jába 1931 augusztus 29-én délelőtt — míg a család távol volt — ismeretlen tettesek betörték és onnan különböző ruhaneműket, egy zsebórát, ágyneműt és élelmiszert loptak el. Az orgoványi őr s a nyomozást megindította, melybe szeptember 2-án, reggel 8 órakor a szegedi nyomozó alosztály Zulezsák János törzsőrmester és Marusák József őrmesterből álló egyenruhás járőre is bekapcsolódott.

Sértett kikérdezésekor előadta, hogy a tanya Barna János kecskeméti lakosé, azt két év óta Kakas Mátyással együtt bérlik, kívül egyébként vadházasságban is él. Augusztus 29-én első férjétől származó 17 éves fiával, Arany Józseffel a Jakabszállásról 8 órakor induló vonattal Kecskemétre ment. Vadházastársára szintén Kecskemétre ment, de gyalog és a vonat indulása előtt háromnegyed órával már elindult. Sértett elindulása előtt a konyhából nyíló kamra ajtaját kulccsal bezárta és a kulcsot a szobában lévő ágy fejrésze alá rejtette. A konyha ajtaját szintén bezárta és a kulcsot magával vitte. A városból 15 órakor tért vissza fiával, ekkor fedezték fel a betörést. A konyha ajtaját nyitva találták, a kamra ajtaja szintén nyitva volt, kules a zárban. Az ellopott dolgok közül az óra és néhány fehérműdarab vadházastársáé volt, a többi az ő tulajdonát képezte.

A helyszíni szemle nem eredményezett hasznáható adatokat. A konyhaajtón, a küszöbötől egy méter magasságban olyan méretű ablak volt, melyen keresztül egy felnőtt ember könnyen bemászhatott. Ezt az ablakot a sértett emlékezete szerint távozáskor nyitva hagyta.

Akadott egy leány a szomszédos tanyán, ki augusztus 29-én a déli órákban két ismeretlen férfit és egy nőt látott a sértett tanyájának kerítetlen udvarán. Kérésére az egyik férfi azt felelte, hogy a tanyát akarják bérbevenni. A nő, midőn ő közeledett, neki hátat fordítva, a földre ült. A két férfiről a lány csupán kézagos személyleírást tudott adni. Más tanut a legbehatóbb puhatólás dacára sem sikerült találni, aki ezekkel az ismeretlenekkel a tanyák között találkozott volna.

Mindjárt a nyomozás elején felmerült az a gyanú, hogy a lopást talán Kakas, a sértett vadházastársára követte el. Emellett szólt volna az a körülmény, hogy a tettesnek látszat szerint ismernie kellett az éléskamrakulcs rejtékhelyét. Ez a gyanú azonban hamarosan megoldott. Sértett ugyanis 29-én reggel kinezett az országút mellett haladó vonatból és látta vadházastársát, ki akkor a Kecskemétre vezető út felét már megtette, de vele Kecskeméten 11—12 óra között a vásáron is találkozott. Ezután a nagy távolság miatt már nem járhatta meg a tanyát.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

A nyomozás a tanyák között tovább folyt. Az őr járőrei közben bevonultak és a nyomozó alosztálybeli járőr egyedül folytatta puhatóldozását. Tanuk után kutattak, akik a batyukkal ávozó tetteseket láthatták. Sok utánjárás után végre találtak egy tanut, aki két férfit és egy nőt látott augusztus 29-én délután batyukkal megakodva Kecskemét felé haladni. A férfiak személyleírása egyezett annak a két férfinak a személyleírásával, kiket a szomszéd tanyabeli leány a sértett udvarán látott. A tanu a nőről nem tudott személyleírást adni, mert a nő a tanu közeledtére hátat fordítva, leült a földre. A nő különös viselkedéséből arra következtetett a járőr, hogy felismeréstől tartva, vagy pedig valami feltűnő ismertetőjele van s azt igyekszik elrejtetni. Az egyező személyleírásból és a nő különös viselkedéséből következtetve, fel lehetett tételezni, hogy ez a három egyén azonos a sértett udvarán látottakkal.

Puhatólás közben azonban a járőr a tanyabeliektől több olyan adat birtokába is jutott, mely gyanúját újból visszaterelte a sértett vadházastársára. A tanyaiaik elmondták a járőrnek, hogy sértett és vadházastársára igen rossz viszonyban élnek. Igyekeztek egymást állandóan meglopni. Kakas hol a tanyán, hol a Kecskeméten élő nővérenél tartózkodott. Kakasnak a Kecskeméthez tartozó szentkirályi tanyákon lakó rokonsága közt több rovtmultú, mindenre kapható egyén van. Ezeket az adatokat a járőr a tanyák lakosságával való barátságos beszélgetések során tudta meg. Mindezeket figyelembe véve, a járőr arra a feltevésre jutott, hogy bár Kakas személyesen nem követhette el a betöréses lopást, ahhoz mégis lehet valami köze. A járőr ezért a batyus ismeretlenek útját követve, útközben mindenhol puhatólva, Kecskemétre ment, hol felkereste Barna Jánost, a tanya tulajdonosát. Barna a járőr kérdésére előadta, hogy a tanya bérbeadását a Kecskeméti Közlönyben hirdette. A hirdetést a járőr elolvasta és látta, hogy annak szövege alapján a tanyát nem lehet megtalálni. Barna megemléltette, hogy a hirdetésre Osvát János szentkirályi gazdálkodó járt nála, kívül ki is mentek a tanyát megtekinteni. Osvát azzal búcsúzott tőle, hogy a tanyát a jevével mégegyszer meg fogja nézni. Figyelembe véve azt, hogy a lopás napján sértett tanyáján megfordult ismeretlenek is azt mondták a szomszédleánynak, hogy bérbe akarják venni a tanyát, továbbá Kakasnak Szentkirályon lakó roszshírű rokonait, most már két adat is utalt Szentkirályra, ezért a járőr oda vette útját. Szentkirályon megállapította, hogy a lopás napján Kakas rokonsága közül, továbbá az Osvát-család tagjai közül senki sem volt távol, de ezek között nem is volt senki, akikre a tanuktól kapott leírás a legkevésbé is ráillett volna.

A szentkirályi tanyákon, ahol Kakast igen jól ismerték, mert ott huzamosabb ideig volt bérlő, a járőr a Kakas viszonyai, múltja, ismeretségei iránt érdeklődött. Megtudta, hogy Kakasnak bérlő korában volt egy Seres István nevű kertésze, mindenre kapható ember, ki jelenleg egy nővel vadházasságban Kecskeméten lakik. A lakcímét is megadták a járőrnek. A lopás napján reggel többen látták Kakast Seressel beszélgetni a vásáron. A járőr most már Kecskemétre ment, hol a rendőrkapitányság által mellé adott rendőrről Seres lakásán megjelent. Sereseket nem találta otthon. Lakásadójukat, egy cipész-mestert a járőr kikérdezte arra nézve, hogy Seresék augusztus 29-én nem voltak-e távol. A cipész elmondta, hogy Seresék a kérdéses napon reggel fél kilenc órakor távoztak azzal, hogy örökölték és egy közeli tanya-ra mennek az öröklött ingóságokat elhozni. Velük ment egy, a náluk lakó 19 éves fiú is. Délután tértek haza mindhárman,

erősen meggyökösölni. Másnap a Sereg vadházastársa egész nap fehéreműtést mosott, pedig azelőtt csak annyi ruhája volt, amennyit máris horolt, Sereg pedig kifosztva előtte a lakást, holott az még nem is volt esedékes. A járőrvezető megkérdezte a cipőszót, hogy az asszonynak nincs-e valami különös ismereteljesége. A cipősz azt válaszolta, hogy az asszony előrehaladott terhes állapotban van.

A járőr most már tudja, hogy az asszony ezt a feltevés személynélről lemervelet akarta elrejteni azért, hogy mindenkinek, kivéve találkozzanak, hátat fordított. A cipősz elbámulta azt is, hogy Kakas előző este járt utóljárta Seregékénél. Ezután a járőrvezető járőrtársát és a rendőrt elküldte Kakas nővérénél a lakására, hogy Kakast hozzák el, ő pedig a Seregék udvarában maradt. Marosák őrmester Kalkast nővére lakásán találta. Megkérdezte tőle, tudja-e, hol laknak Kakas és mikor járt náduk utóljárta. Kalkas azt felelte, hogy fogalma nincs róla, Seregékét már hónapok óta nem látta. Ezzel elárulta magát. Marosák őrmester Seregékéhez kísértte, a jó Kakast ott tartotta, járőrtársát és a rendőrt pedig elküldte a piera Beresékkért.

Ally távoztak, hazakereszt a Sereg vadházastársa. Zalaszák törzsőrmester kinyitatta vele a lakást (a cipőszot bizalmi egyénül alkalmazta) és az ellopott ruhaneműket egy részét rögtön meg is találta. Nemsokára megérkezett a járőrtársa is Seregék, ki látva, hogy a lopott holmik egy része már megvan, nem is próbált lágdadni. A lopott tárgyakat értékesebb részét elszlogosították. A zálogadóulak a padlásról és a kályhából kerítették elő. Időközben hazakereszt a harmadik társ is, ki szintén belesmerle a lopást. Mindhármán előadták, hogy a lopás elkövetésére Kakas bűjtötte fel őket. Ő közöttük velük 24-én reggel, hogy a kunyag nincs senki, ő mondta meg nekik, hogy a kunyagablakán benyulva, hogyan nyitják ki az ajtót és hol találják a kamrakulcsot. Lelejték: közöttük azt is, hogy az ő óráját és néhány fehéreműtáruját is hozzák magukkal, mert különben Halasi Mária öreit fog gyamukodni. A lopás hozamából csupán annyi részeseget kért, hogy egyszer jól berúghasson.

A gyamukoskodással az őrs, az asszony kivételével, kitűnt állapotára való tekintettel lakásán hagyott, átadta a kocskömörrel kir. ügyészségnek.

Ez a nyomozás jó példája annak, hogy egy eleinte meglehetősen kifáradatlannak látszó ügyben is kitartással, lépésről-lépésre haladó, tervezett munkával, milyen szép eredményt lehet elérni. Arra is számíthatunk, hogy a sértett magánviszonyaira vonatkozó puhatolódásán igen sokszor jól használható adatokat szolgáltat a nyomozás kezébe. Ez terele a járőr gyanúját mindörökké a vadházastársa. Faluhelyen az ilyen adatok hírtokába leginkább harafutásos beszédgelés közben lehet jutni. Az embereket ilyenkor beszélni kell hagyni. A szolgálattal kikérdezés mindig formán a fiatal embert gyakran zavarózták lezzik.

II.

Dakóllás Paragó Sándor ny. törzsőrmester (Délváros).

A ruuzkai őrs egyik járőr, mely Paragó Sándor II. esendőr elmozosó őrmesterből és három népfőlkéből állott, 1933 szeptember vége felé egy napon, 23 óra tájban 80-nyes közszébe érkezett. (Az őrs a román határzónában felelt és ezért a háború alatt mindig ilyen érde járőrököt vezényelték.) A közszébe a járőr megtudta, hogy az egyik házban az előző 6 folyamán az udvarban álló szekérről két hordó, összesen 220 liter szilviapálinkát elloptak.

A járőr kikérdezte a sértettet, egy hadhivont katonai feleségét, ki elmondta, hogy a pálinkát este kőben hozták haza szekéren a pálinkafőzéből. Mivel már sötét volt, a pálinkáshordókat az udvaron álló szekéren hagyta, hogy másnap reggel a szomszédok segítségével leemellik és horgatják a pincébe. Reggelre azonban a hordók eltűntek. Az 6 folyamán semmi nevet nem hallott. Gyamukája nincs senki ellen.

A járőr a helyszíni szemlét másnap napvillag mellett tartotta meg, de nem talált semmiféle nyomot vagy elváltozást, ami a lopás elkövetési módjára vagy a tettes kilétére támpontot szolgáltatott volna. Még annyit sem sikerült észlelni, hogy a tolvajok milyen úton jöttek és távoztak el. Helyi és személyi ismeretekkel sem a járőrvezető (aki csak néhány nappal azelőtt helyezték az őrsre), sem a népfőlkék nem rendelkeztek. Ilyen körülmények között Paragó esendőr, elmozosó őrmester kezén reménytel kezdett a nyomozásba.

A legkézenfekvőbb kilandó pontnak az éjjeli őrk kikérdezése ígérkezett. A 180 házban álló közszébe soros éjjeli őrk tolvajtozók szolgálattal, minden éjszaka helen. A járőrvezető megállapította, hogy a kérdéses éjszaka kik voltak szolgálathon és azután ennek a hét embernek kikérdezéséhez kezdett. A kikérdezés nem járt eredménnyel, mert az éjjeli őrk — előadásuk szerint — semmi gyamukosát nem észlelték, amyl azonban kiderült, hogy a soros éjjeli őrk közül kettő valószínűleg egyáltalán nem érkezett. Ezek amylt beismerték, hogy nem 23 órakor, hanem csak 23 órakor kezdtek meg az őrkidést, mert addig a híró házáról segítettek kikapcsolni fosztani. 23 óráról reggel 5 óráig azonban az utcákon őrködtek. Ezzel szemben a másik öt éjjeli őrk társuk azt állította, hogy egész éjszaka nem látták őket és egyelőn egyezzer sem találkoztak velük. Ez a körülmény azt bizonyította, hogy a két éjjeli őrk — Marosán Péter és Szardukán János — nem mond igazat. Ha lényeges őrködtek, több társikkal a kis 180 házban álló közszébe feltétlenül találkoznok kellett volna.

A járőrvezető elhatározta, hogy erre vonatkozólag még további bizonyítékokat szerez és azután kötelességmunkaszűrésért felelő őket a szolgáltról hivatalnak. Amint azon gondolkodott, gyamukája támadt, hátha a két éjjeli őrk követte el a pálinkalopást. Ezer erre a gyamukára egyelőre komoly alap nem volt, hisz a két éjjeli őrk ott hon áll is aludt az egész éjszakát, Paragó esendőr, elmozosó őrmester elhatározta, hogy az éjjeli őrk szerepét most már önhöl a szemponthól is megvizsgálja. Az volt a terve, hogy a két éjjeli őrk részletesen kikérdez, hogy őrkidésük alatt hol és merre jártak és mikor tértek haza, ott hon kivel találkoztak stb. Számított arra, hogy ellentmondásokba fognak keveredni.

Igy is történt. Külön-külön kikérdezve, éjjeli portyázásra vonatkozó részletes előadásuk teljesen eltérő volt. Alább megismerkedek, hogy reggel 5 órakor tértek haza, de mivel akkor még mindkettőjük csak aludt, nem akarták háborgatni őket, ezért felmentek a Marosán udvarban álló tehénistálló szénás padlására és ott aludtak. Ez az első paruzsólásról meglehetősen azokaliban, figyelmű és kaphatón eljárás azelőtt a járőrvezető fejébe és így látta, hogy Marosánéknak van valami találgatni valójuk. Ezzel csak azt akarták elválni, hogy hozzátartozóik hazajövetelük központjával ne legyenek tisztában.

Paragó esendőr, elmozosó őrmester Szardukán két népfőlkéből őrszére hívta, a harmadik népfőlkével és Marosánnal elhúdt Marosánék háza felé. Közben Marosán felzúgította, hogy pontozni mulassa meg, merre mentek fel a padlásra és ott hol feleltek le. Marosán a

padlás udvarfeléi részére mutatott, hogy ott feküdt le, tőle jobbra pedig Szardukán. Erre Marosánt viaszakasztóék és most már Szardukánt vitték a helyszínre, Szardukán ellenkező helyet jelölt meg. Szerinte a padlásnak a szomszéd felől első részén heveredett le, tőle balra Marosán. Faragó eszékár, címzetes őrmester most már tisztán látott. Előbbük látta először homondánuikat és azután egyszerűen felismerette őket, hogy a lopott pállinka restek helyét mutassák meg. Erre aztán már nem is tagadtak. A pállinka egy kikapós fiatal özvegyasszony plucsjéből került elő, ahová a két jómadár a lopás után szállította. A pállinkát az asszonnyal együtt akarták lassanként elfogyasztani. A karánsebesi kir. törvényszéktől mindhárom elnyerték büntetésüket.

*

Nyomozás közben gyakran látnak az embernek olyan ügye, gyanúja, aminek egyelőre nincsen konkrét alapja. Az ilyenek mindig utána kell járni, különösen, ha a gyanúval kapcsolatos személyt sikerül — bármilyen jelentéktelen körülményre nézve is — hazugságon érni. Az ilyen sugallat sokszor éppen a helyes utat jelzi. Ha egy ügynek két vagy több tagadó gyanúsítottja van, a részletek végnévelésű firtatásával kell ellentmondások után kutatni, mert az összehasonlítás minden apró részletre nem terjedhet ki. Az ellentmondásokra való rámutatás azután sokszor megrendíti a gyanúsítottakat és helyesírtést eredményez.

III.

Beküldte: Pap János alhadnagy (Budapest).

1917 június 6-án Alsóújfaluk község határában egy erdőben Váradi Mihály* kozmatát lakos földművest meggyilkolva és kirabolva találták. A rumi őrs akkori ideiglenes parancsnoka: Keszler Mór népfőlkéző őrmester egy népfőlkézővel azonnal a helyszínre ment és bevezette a nyomozást, melynek irányítását rövidesen Pap János járőrőrmester, a vasvári járás parancsnoka vette át, ki a jelentés vétele után azután a helyszínre ment.

A helyszíni szemle és a boncolás kevés eredményt hozott. A hulla zsebei ki voltak forgatva és foztva. Az orvosszakértők véleménye szerint az áldozatot valamilyen tompa eszközzel, valószínűleg karóval vagy doronggal verték agyon. A halál 6-én 21—22 óra tájban állhatott be. Az egyik kézbe telek kerítéséből hiányzott egy akácfaakaró, obbját Pap János őrmester arra következtetett, hogy a tettes azzal a karóval verte agyon áldozatát. A karót azonban a legközelebbi kárra kiterjesztett helyszíni szemle alkalmával sem sikerült felkutatni. A kiderített zsebekből Pap János őrmester népfőlkézővel együtt következtetett. A nyomozás eddigi eredménye tehát mindössze csak a teljesen átlátszó indítók, az eszköz és a cselekmény elkövetés idejének megállapítását eredményezte. Bármilyen lényegesek voltak is ezek az adatok a tárgyalás tárgyalásának szempontjából, a tettes kilétére ügyszólván semmi támpontot nem nyújtottak. A következő feladat volt tisztázni, hogy az áldozat miképpen került az erdőbe, volt-e nála pénz és ki tudott arról.

Az ilyen irányban megindított nyomozás során megállapítás szert, hogy 6-én délután Alsóújfaluk község rétjének hérlátét árverezték. Az árverésen az elhalt is megjelent. Az árverés után az egybeküldte a kocsmában szünetelt. Elhalt is voltak tartott és az egyik kocsmában alapon beborozott. A kocsmában sokan voltak, valamilyen módon több-kövésbe beborozott állapotban a így a Váradi ott tartózkodó úsnak részletre, valamint elkövetésének időpontjáról néhány pontos adatokat beszerzett. Anyagot sikerült megállapítani, hogy Váradi a kocsmában

becsúszva kiabálta, hogy nála annyi pénz van, hogy 20—30 litert bort is ki tud sziszálni továbbá, hogy a kocsmából később elment 20 óra tájban egyzárta távozott.

Pap János őrmester most már azt firtatta, hogy a kocsmában kik voltak a Váradi asztalánál, vagy közelében, s kik hallhatták a tett lejelentését. Ez a megrostálás négy alsóújfaluk legény kiválasztásához vezetett, kikkel Pap János őrmester utóbb igazoltatott. Hármuk kifogástalan alibit igazoltak, a negyedik: Dónes Gyula csak nagyon kölséges és hézagos allibre tudott hivatkozni. Azt állította, hogy a kocsmából az elhalt előtt távozott még a délutáni órákban s őt azóta nem is látta. A cselekmény elkövetését tagadta. Pap János őrmester megkérdezte tőle, hogy milyen ruhát és kalapot viselt 6-én este. Dónes azt válaszolta, hogy ugyanazt, ami most van rajta. Tekintettel arra, hogy az áldozaton talált sokat erősen véreztok, arra lehetett következtetni, hogy a tettes is beverezte magát, ezért Pap János őrmester a Dónes arcát, kezét és ruházatát alapon vizsgálta ki vette. A kalapon három véresepp nyomát találta. Dónes erre vonatkozólag nem tudott semmilyen magyarázatot adni.

A további nyomozás azt igyekezett tisztázni, nem látta-e valaki Váradi a kocsmából a gyilkosság színhelyéig vezető útján. Erre is akadt tanu, ki Váradi a falu szélén látta, még pedig Dónes társaságában. Dónest még ennek előbetárlása sem rendítette meg. Tagadásával csak akkor hagyott fel, midőn a hízkutatás a padlásról frissen kimossott nadrágját, kabátját, ingét, az udvaron levő részecsomó alól perle a véres akácfaakarót előkerítette. Ezután a gyilkosság elkövetését beismerte. Váradihoz azután esutlakozott, ajánkozva, hogy elkössri. Cselekményét igyekezett ezzel szőpíteni, hogy Váradi összehallkozásából kifolyólag ütötte agyon, áldozata kifosztásának gondolata csak azután fogant meg agyában.

A szombathelyi kir. törvényszék 12 évi fegyházra ítélte, amit a győri ítélőtábla 15 évre emelt fel. A tábla ítéletét a Kúria is helybenhagyta.

*

Gyilkosságok, szándékos emberölések nyomozásánál, ha a helyszíni a tettesre nézve nem nyújt határozott támpontot, az áldozat előéletének, viszonyainak tanulmányozása, de különösen utolsó napjainak, óráinak a legkisebb részletekre kiterjedő felderítése a legelőnyösebb. Igyekezni kell megállapítani, hogy az áldozat ki, hol, milyen állapotban, kiknek a társaságában látta utoljára élni? Ezek a megállapítások rendszerint eredményeznek olyan adatokat, melyek segítségével vagy legalább is a helyszíni levont következtetések és a rájuk épített feltételek révén a tettes személyéhez lehet jutni.

A helyszíni szemle megtartásánál kutatni kell olyan jelek után is, amelyekből el lehet dönteni, hogy a cselekmény elkövetése idején-e és valamilyen fizikai változást. (Ésneél az esetről a bevereződés.) Ha igen, úgy erről a gyanúsítható személy kézrekerítése után azonnal meggyőződést kell szerezni. A késedelem fontos bizonyítéktól foszthat meg.

IV.

Beküldte Kovács Sándor II. alhadnagy (Nagybajom).

Sárosd községben 1900 július 28-án, este fél 22 óra tájban Jászai Gyula ottani földbírtokos és mulomtulajdonosnak gazdasági udvarán behordott, kazalba rakott gabonája kilyulladt. A tűz áttört a mulomra is. Az egész gabonakészlet és a mulom a tűz martalókévé vált. A tűz megelőző órák parancsnoka, Kovács Sándor őrmester a nyomozást bevezette és igyekezett a tűz keletkezését előt megállapítani. A helyszínen minden porrá égett, így az adatokat nem szolgáltatott. A nértelt igen

* A neveket megváltoztattuk.

vagyona, közléstelenben álló, becsületos ember volt. A mihamarabb értekezni akart, hogy a tűzkárnak csak elenyésző része térült meg biztosítás révén, így a biztosítási eszaka gondolatát eleve el kellett vetni.

A tűz kiütése pillanatában teljes azélesend uralkodott, az ég felhőtlen, csillagos volt. A közelben forgalmos út, vasútvonal stb. nem volt, így az emberi segítség és az esetleges röpítész útján való gyújtás lehetősége is kikapcsolódott.

A gyújtogatást rendszerint bosszúból, haragból, irigységből követték el. Sértett viszonyait, körülményeit Kovács bravezető alaposan tisztázta, de olyan adatra nem bukkant, mely ilyen feltévést indokoltá tett volna.

A helyszín közelében esetleg megfordult idegenekre vonatkozó puhatózás is eredménytelen maradt. Sértett közszeretében álló, jószívú, népszerű ember volt, akiknek csak barátsái voltak. Így a gyújtogatás is valószínűtlennek mutatkozott. Most már csak a gondatlanság maradt hátra.

Kovács bravezető ezt úgy igyekezett tisztázni, hogy névtelenül csalátagjult, családost és alkalmazottait egy iv papírra felíratta és azután ezeket a sértett egyik szobájában, bizalmi egyének jelenlétében, sorra kikérdezte. A kikérdezésnél a logikább részletekig behallgat, mind-egyiknek pontosan be kellett számolnia arról, hogy 28-án reggel 8 órától este fél 22 óráig, — a tűz kiütésének időpontjáig — hol volt, mit csinált. A kikérdezés nem járt eredménnyel. Kovács bravezető megkérdezte a sértettet, hogy nem maradt-e ki valaki. Sértett azt felelte, hogy az utolsó molnárjárást mindenki ki lett kérésve.

Kovács bravezető ezután ki akart menni az udvarra, hogy sejtét a nagy munka után kisló kiszellőztesse. A folyosón egy 12—13 éves, vézna kislánnyal találkozott, ki illedelmesen köszöntötte. Megkérdezte a kislánytól, mi járathat van itt. A kislány azt felelte, hogy a házhoz tartozik, Jászaléknak eszékje. Kovács bravezető visszatérve, közölte a sértettel, hogy a kislány kimaradt a kikérdezettek sorából. A sértett nevetve válaszolta, hogy az igazán nem fontos, a lány úgy sem tudhat semmit. Kovács bravezető ennek dacára behívatta a lányt. Neki is el kellett mondania, hogy reggel 8 órától kezdve mit csinált.

Vacsoráidőig a lány folyékonyan beszámolt minderről. Elmondta, hogy a vacsorát beadta Jászaléknak, azután elhallgatott. Kovács bravezető felszólította, hogy folytassa. A vilázt ismét hallgatás volt. A további faggatásán a lány végül annyit mondott, hogy vacsora után szükségét végezte. Arra a kérdésre, hogy hol, azt válaszolta, hogy az udvaron. „Miért nem az illembhelyen?” kérdezte Kovács bravezető. A lány ismét nem válaszolt. Erre Kovács bravezető felszólította a lányt, mutassa meg az udvaron azt a helyet, ahol szükségét végezte. Most váratlanul dolog történt. A lány sírva fakadt és elmondta, hogy az udvaron nem a szükségét végezte, hanem a kazint gyújtotta meg, mert nagyon szeretett nézni, mikor a lángnyelvek a magassba törnek. A tűz alatt egy fű mögött állva gyönyörködött a látványban.

A lányt a járőr elfogta és a városi kir. járőrhírszónak adta át.

Nyomozásnál, de különösen a nyomozás elején sok-sok szabad egy tanura, vagy adatra egyszerűen ráfogni, hogy nem fontos. Gyakran éppen a legjelentéktelenebbnek látszó személyek kikérdezésének elmulasztása, mellékesnek mutatkozók, körülmények, adatok figyelmen kívül hagyása okozza a sikertelenséget.

Ha tűzokésnél gyújtogatás látszik fennforogni, de az indító okot sehogy sem sikerül tisztázni, mindig gondolni

kell pirománias ember tetteségének lehetőségére. A piromániasok beteg idegzetű emberek, akiknek a tűz látványa élvezetet okoz. A pirománias gyújtogatás gyönyörködés akar a tűzben, azért azt rendszerint többentel nézi, végli. A nyomozásnak mindig ki kell terjeszkednie annak a megállapítására, hogy a tűznek nem volt-e ilyen gyanúsán viselkedő szemlélője.

Simonyi József ny. ezredes.

Szeptember 13-án éjjelkor, 63 éves korában, Budapeston, hossza szervezés után meghalt *Simonyi és vándori Simonyi József ny. esendőrezredes*. Ő is azok közé tartozott, akik a háború előtti esendőrezredesekkel együtt éltek a életük tevékeny részét, akikből a romjából újjászülött mai esendőrezredes az utóbbi másfél évtized gyorsan ünnö évelelezakították, de mint tradícionk megteremtői, érdekesen ennek az újjáteremtőből mai esendőrezredesnek is éppen olyan tagjai maradtak, mint amilyenek mi vagyunk, akik a tényleges szolgálatban éljük ezeket az időköt.

Testületünk multja dicsőséges volt, megkülönböztetett kegyelet és tiszteltet illeti tehát azoknak a nevéit is, akik a esendőrezredes megalapozásának és felvirágoztatásá-

gényiségi egyénci az előfizelési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizeléseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postalakárkép-pénztári csekk-számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének. Budapest, I. Bőszörményi-út 21. szám.”

Vitatkozók. Közismert rossz jelige, félreértéseket okozhat, mert többen is használhatják egyidőben. Kérdéseire: 1. Rágalmazás, vagy becsületsértés miatt tett panasz esetében az 1932. évi 4. sz. Csendőrségi Közlönyben kihirdetett 7400—P. M. 1931. sz. körrendelet 2. §. 2. pontja szerint 2 P illetéket kell leróni. Természetes, hogy ez a lerovási kötelezettség akkor is fennáll, ha a sértett panaszát az örsön teszi meg. Ha tehát az örsön valaki ilyen ügyben — akár szóbelileg is — feljelentést tesz, 2 P okmánybélyeget (nem pénzt) kell tőle követelni s a bélyeget a feljelentésre ragasztva, az illetékes hatóságnak be kell küldeni. Ez az örs teendője, legalább is egyelőre, míg a pénzügyminiszter úr az erre vonatkozó módosító rendeletet ki nem adja. A belügyminiszter úr ebben a tárgyban már régen átírt és az elintézését igyekszik most már mielőbb kieszközölni, mert ezeknek az illetékeknek a beszéde nem vág az örsök feladatkörébe. Egyelőre azonban kötelesek az örsök ezt az illetéket beszédni, vagy pedig a feljelentéshez a sértett szegénységi bizonyítványát kell csatolni, azzal a megjegyzéssel, hogy a sértett a bíróságtól a szegénység megadását kéri. Ha a sértett a feljelentést kint az örsön teszi meg, akkor természetesen a járőrnek kell az illetéket beszédenie, az ilyen eseteket azonban lehetőleg kerülni kell. A járőrök ne bajlódjanak ilyesmivel s értéket ne kezeljenek, hanem az érdekelteket adja elő panaszát az örsön s rója le ott az illetéket. 2. Lekszikonválaszt fog kapni. 3. A kerületi parancsnokságoknak kiadott 19/eln. csf. 1932. sz. felügyelői rendelet értelmében a csendőrségnél alkalmazásban lévő összes férfi és női polgári alkalmazottak a „Szébb jövőt!” köszöntést

kötelesek használni s a köszöntést „Adjon Isten!”-nel kell viszonzni. Vonatkozik ez természetesen az örsfőzőnőkre is. Ez a köszöntési mód magyarosabb, szebb és tartalmasabb, mint pl. az „alászolgája”.

R. J. th., Nagynyárád. A pénzügyminiszter úr a mai viszonyok között ezen a téren is a legmesszebbmenő takarékossgát tartja szem előtt. A folyó évi 17. számunkban „S. S. B.” jelige alatt tárgyalt családi pótlék különben sem tekinthető olyan feltételül illetékes járandóságnak, mint amilyen a feleség s a született törvényes gyermekek után járó családi pótlék, hanem inkább csak családi segélynek, ami az üzenetünkben felsorolt összes feltételek fennforgása mellett is csak külön méltánylás és elbírálás alapján folyósítható. Megtörténhetik tehát, hogy valaki az említett üzenetünkben felsorolt összes körülményeket igazolni tudja, de mert például nagyobb család eltartásáról nem kell gondoskodnia, a pénzügyminiszter úr nem teljesíti a kérést. Elsősorban ugyanis azokról kell gondoskodni, akiknek nagy családdal van gondjuk. Mivel az ön esetében a kérelem felterjesztése óta az indokok nem változtak, a kérelem megújítása nem vezetne eredményre.

Szegfű. Nyugdíjösszegét lapunk 1929. évi 23. számában közölt 138. sz. lekszikonválaszunk alapján számítsa ki. Nyugdíjmegváltás esetén a nyugdíjnak legfeljebb 2 évi összegét utalják ki. Most még nem sokra menne vele sem így, sem úgy.

H. B. csendőr, Pestszentimre. 1. Választ a lekszikonrovatban kap. 2. A Kihágások Kézikönyvét meg lehet rendelni dr. Éltés Gyula egyetemi magántanár, kormányfőtanácsos, árvaszéki elnökmél (Budapest, I., Fadrusz-utca 4. sz. IV. 2.). 3. Előfizetési szándékát legalább 2 héttel korábban közölje velünk. Bajtárs részére szeptember 1-től Szombathelyre küldjük a lapot.

Tiszamenti. Olvassa el lapunk 1932. évi 3. számában „Szebb jövő” jeligére küldött üzenetünket. A nősülési engedély kézhezvétele előtt nem terjesztheti fel kérvényét az igazságügyminiszter úrhoz, mert utóbbitól csak akkor kap

Goÿ és Kovalszky

írógépezem

a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktár szállítója
Budapest, V., Nádor-u. 11. Tel.: 26-9-33.

CONTINENTAL írógépek } magyarországi
Etabl. „Elveco” írógépkalépzár } vezérképviselése

Az összes rendszerű írógépek eladása, becserélése,
javítása, kölcsönzése.

Rendkívül kedvező részletfizetés!

Új rendszerű írógépbérlet!
A bérelt írógép a kölcsöndíjjal ki-
fizethető! A részletfizetés minden
előnye, a vétel kockázata nélkül!

500 csendőr
üzletfelünk referenciájával
szolgálhatunk!

a házasságkötésre engedélyt, ha a csendőrségi nősülési engedélye már megvan. Okmányait a nősülési engedéllyel visszakapják s így nem kell újból lefordíttatniok. Egyébként ebben a tekintetben általában az a szabály, hogy a kérvényekhez csatolt idegen nyelvű okmányokat hiteles magyar másolatban (fordításban) kell csatolni.

Rádió 1933. Olvassák el a folyó évi 4. számunkban „12.345” jelügre küldött üzenetünket, ott megmondottuk, mi történjék a közzgazdálkodás vagyonából vett rádiókészülékek. A jutalmat hosszú és kitartó munkával, szép eredményével tökéletesen megérdemelte.

99.496. Olvassa el a folyó évi 4. számunkban „99 tusa-borító” jelügre küldött üzenetünket. Ön másfél év után várhatja a véglegesítését, tehát az idén november hó 1-én.

Ozsdala. Olvassa el Beóthy Kálmán százados úr „A csendőr mint ebvadász” című cikkét a folyó évi 12. számunkban s a folyó évi 13. számunkban „L. J. őrm., Kadarkút” jelügre küldött üzenetünket.

99.999. Levélben kérjen címeke Kókai Lajos könyvkereskedőtől (Budapest, IV., Kammermayer-utca 3. szám). Sajnos, humor, tréfa nem sok van az utóbbi évtizedek irodalmában.

Két út. Megpróbálhatja azt a megoldást, hogy szolgálati úton kintlakásra kér engedélyt, ha a háztartásvezetésről gazdaságosan gondoskodni tud. Soronkívüli nősülésre ezen a címen sem kérhet engedélyt. Csodálkozunk, hogy asszony-nővérei a felajánlott támogatás ellenére sem vállalják apjuk gondozását, holott ez volna a legjobb megoldás. A leszerelestről nem akarunk lebeszélni senkit, de éppen beteg apjára való tekintettel, nagyon gondolja meg ezt a lépését, mert azzal ugyan nem segít rajta, ha saját maga is kenyérelenné válik.

MINDEN CSENDŐR

„KAKAS PASZTÁ”-T
HASZNÁLJON.
MAGYAR GYÁRTMÁNY!

Röfi és Blesz

Egyenruha és polgári szabók
A m. kir. államrendőrség szállítója
Kedvező fizetési feltételek

Budapest, VIII, József-kr. 27, 1. em.
Telefon: 301-04.

GALIN

Székiüdi:

GERŐ ÉS TÁRSA

Budapest, Király-utca 24.

a tökéletes

borolvaszappan

pillanatok alatt megpuhít a szakállát.

Kapható minden szaküzletben!

Zöld I. M. A kincstár most szerzett be nagybömbömeű zöld ágytakarót, ez a hiányt pótolni fogja. Október végéig kivétel nélkül minden örs el lesz látva. Ha itt-ott maradna még hiány, azt is rövidesen pótolják. Nincs értelme tehát, hogy a saját költségükön zöld ágytakarókat szerezzenek be, bármennyire derék dolog, hogy a laktanyarend érdekében ezt az áldozatot is meghozzák.

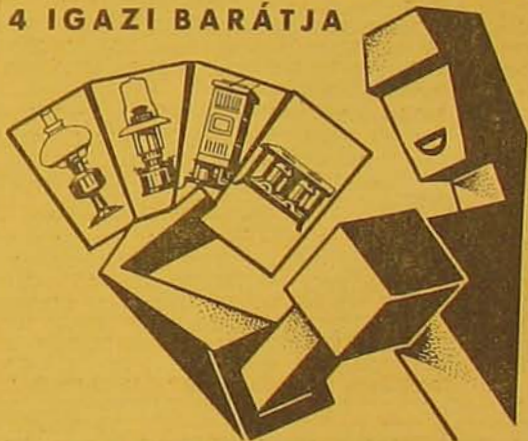
Fegyverre magyar. A zsávolyruhát a ruha- és fegyverzeti könyvecskéből töröltették, arra nézve azonban még nincs intézkedés, hogy mi történjék ezekkel a ruhadarabokkal. Rövidesen kimegy a rendelet, amely előreláthatóan úgy szabályozza majd a kérdést, hogy a zsávolyt mindenki tetszése szerint használhatja fel. Amíg azonban ez a rendelet napvilágot nem lát, addig a zsávolyt meg kell őrizni. Pályázatának elbírálását a megfelelő rovatban kísérje figyelemmel.

Szebb jövő és 50. sz. Olvassák el a folyó évi 17. számunkban „S. S. E.” és a mai számunkban „R. J. th., Nagy-nyarád” jelügre küldött üzeneteinket.

Hullám. Csak teljes névvel aláírtott levélre válaszolunk.

Norma. 1. Budapest, II., Lövház-utca 32, I. 1. szám alatt lakik. Alkalmadtán szóban bővebb felvilágosítást adhatunk. 2. A honvédelmi minisztérium 10. osztálya. A kéredezett időpont: 1935 ősze. 3. Az 1931. évi III. t.-c. 19. §-a

A MAGYAR CSENDŐR 4 IGAZI BARÁTJA

ALADDIN lámpák
LAMPART viharlámpák
SUPER PALADDIN kályhák
SUPER ROBUR főzőgépek
petróleumgázzal működnek

Tökéletes biztonság, abszolút kényelem, ká befektetés, nagy megtakarítás, gyors amortizáció — Kedvező részletfizetési feltételek — Díjmentes ismertetésünket szívesen megküldjük!

Aladdin

Budapest, V II, Fékézi-út 32.
(Szemben a Rókussal)

HÁLÓING

Ing, alsónadrág, zokni, törülközők, és az összes fehérneműek

LEGJOBB
MINŐSÉGBEN
OLCSÓ
ÁRON

8

HAVI
RÉSZLETRE
NOV. 1-TŐL

REFORM RUHÁZATI

RÉSZV.-TÁRS.-NÁL
VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 5.

RENDELÉSNÉL
NYAK- ÉS HAS-
BŐSÉGET KÉRJÜK

KÉRJE
ŐSZI-TÉLI KÉPES
ARJEGYZÉKÜNKET

szerint csendőrségi szolgálatra csak katonai kiképzést nyert egyének vehetők fel, a katonai szolgálat időtartama azonban nincs meghatározva. A gyakorlat az, hogy egy évi katonai szolgálat után leszereltek vesznek fel, közvetlenül a leszerelés után. Az utóbbi fontos feltétel.

Recekl. 1. „Nemzetközi Közbiztonság” a lap magyarra fordított címe. Ebben a címben benne van az, hogy a lap az országok közötti közbiztonsági szolgálatot igyekeznek szolgálni s a közös érdek révén közös nevezőre hozni. 2. Az Általános Ismeretek Tára c. könyv nyomás alatt áll, egy hónapon belül megjelenik. Annakidején mi is hírt adunk róla. 3. A Szut. 456. pont második bekezdését nem úgy kell értelmezni, mintha az a telefon és távíró igénybevételének korlátozását, költségvetésszerű szabályozását jelentené, hanem úgy, hogy milyen esetekben köteles a csendőr ezeket a hírközvetítési eszközöket igénybevenni. Ha tehát csak vétségről van is szó, pl. sertést loptak el 150 P értékben s a csendőr tudja, hogy a lopott sertést a közeli határon akarják áthajtani, az útbaeső őrsöt ilyenkor is értesítheti telefonon, vagy távíratúton. Ezeknél a hírszolgálati költségeknél nagyobb kár éri a magyar államot, ha a tolvajnak a lopott sertést sikerül átvinnie a határon, de az anyagi szempontoktól eltekintve, igazságszolgáltatási érdekek is indokolják a telefon vagy távíró használatát.

Közgazdálkodás. A Cs--20. utasítás nem mondja meg, hogy ha az új tag a belépésekor becsült osztalék bizonyos hányadát már letörlesztette s közben áthelyezték és az új becsülés az előbbinél magasabb osztalékot állapít meg, mennyit kell az áthelyezett csendőrnek kifizetni. Nyilvánvaló, hogy ilyen esetben csak az az összeg fizethető ki, amit az illető már letörlesztett, a gyarapodásnak pedig a törlesztett összeg szerint való hányada. Hogy ez a hányad ebben az esetben mennyi, nem tudjuk megmondani, mert nem írta meg, hányan vannak részesek.

Z. th., Lakócsa. A címváltozást tudomásul vettük.

Budapest I. Az 1929 december 31-én kelt 217.240—VI. c. 1929. sz. B. M. rendelet (ön hibásan hivatkozott a számról) a nyugdíjigény megállapításával kapcsolatban tűzött ki határidőt az állampolgárság rendezésére. Sokan voltak ugyanis olyan nyugállományba helyezettek, akik a magyar állampolgárságukat nem tudták igazolni s nagyon elhúzták ennek az ügyüknek az elintézését. A csendőrség többi tagjára nem vonatkozik az 1931 január 1-i határidő, de azért a szolgálati rendhez tartozó dolog, hogy mindenki mielőbb rendezze az állampolgárságát. Még mindig sokan lehetnek, akik születési helyük után azt hiszik, hogy magyar állampolgárok, holott nem azok, mert az apa születési helye az irányadó ebben a tekintetben. Ha tehát az ön atyja Poprádon született s a trianoni békeszerződés óta magyar állampolgárságot nem szerzett, akkor — csak papíron persze — cseh állampolgár lett s annak számítanak a gyermekek is. A visszahonosítási kérvényét tehát mielőbb adja be, a közéleti előljárásagon megmondják, milyen okmányokat csatoljon a kérvényéhez. A kérvényt szolgálati úton adja be.

Pozsony. A legénységi fizetési fokozatokba való tovább-sorolás előkészítései folyamatban vannak. A tiszthelyettesekre előreláthatólag jövő év elején kerül sor. Az elmúlt költségvetési évet elveszítettnek kell tekinteni.

IRÓGÉP JAVÍTÁS, VÉTEL-ELADÁS, CSÉRE, KARBONTARTÁS, SZALOOM, CARBONPAPIR

Méltányos árak — Megbízható kiszolgálás
Változó kedvező fizetési feltételek

THEIN ÉS TÁRSA Irógép vállalat, Budapest, V.,
József-tér 1. Telefon: 829—13.
A m. kir. csendőrség legénységének áronedvényei

Magyar
csendőr

Boross József

egyenruházati intézetben megbízható minőségű árukat a legolcsóbban vásárolja. Összes nyomtatványok és írásszer is kaphatók.

Kedvező fizetési feltételek

Budapesti VIII., Baross-tér 6.

Kérjen díjtalan árjegyzéket!

Az egész világon
legjobbban bevált,
legelterjedtebb írógép a

REMINGTON

Küldje be nekem a fényképét!

Szépés tartósfémből megszólalásig leghű,

nagy **dombornyomatot**

(reliefet) készíték róla s azt Önnek bérmentve elküldöm.

Teljesen Önre bízom, hogy elfogadja-e vagy sem. Ha elfogadja, küldjön be nekem érette három egymásután következő elsején hat-hat pengőt, tehát összesen tizennyolc pengőt, ha nem fogadja el, küldje vissza, kötelezően kijelentem, hogy semmit sem kell érette fizetnie.

Eddig még senki sem küldötte vissza!
Nemcsak az önmaga arcaképet örökítheti meg eme nagyszerű magyar találmány segítségével, hanem mindenkiét, aki kedves Önnek. Ajándéknak, meglepetésnek is alkalmas! Szép, tartós és művészi! Asztalra, szekrényre állítva, vagy falra akasztva egyaránt mutatós dísz a lakásnak!

Semmit sem kockáztat, küldje be tehát a fényképét és írja fel a címét a hátlapjára!

Turcsány Antal

Budapest, IX., Üllői-út 2. szám

V. I. tórn., Tóváros. Előfizetése folyó évi június 30-án lejárt, megújításig nem küldhetjük a lapot.

Kalocsai rendőr őrszemélyzet. Szula nem magyaros hangzású név, Szilák névvel Heves megyében nemes családok éltek, de a név mégsem magyaros; Korhec sem magyaros hangzású, Turu elkoresosodott név, Turulra változtathatja, Matos magyaros hangzású, kettős t-vel Zólyom, Heves, Pest megyékben nemesek is vannak, Gubacsi régi jó magyar név, a XVIII. század közepén Arad megyében élt ilyen nevű nemes család.

Szekszárd. A név erőltetett, de magyaros hangzásúnak tekinthető.

Bodóháza 5555. Török eredetű név, a török hódoltság idejéből, de a magyarban is gyakori lett. Nemesek is vannak: Zemplén megyében 1626-os kihirdetéssel. Imrét, Benjamint és Mihályt (nagykőrösi lakosokat) 1771-ben, Sámuelét és Györgyöt (Kecskeméten) 1774-ben Szabolcs megye bizonyítványa alapján Pest megyében hirdették ki, mint nemeseket. Keresse okmányok útján ezektől a leszármazását.

KÉZIRATOK:

M. B. tórn., Debrecen. Élénken, jól leírta a dolgot, kár, hogy az eset túlságosan jelentéktelen ahhoz, hogy közölni lehetne. Próbálkozzok talán valamivel a csendőrélethől, úgy látjuk, ügyesen forgatja a tollat.

S. S. Egyik sem megfelelő.

Széplhegyi K. Figyelemreméltó írás, kezdetnek mindenesetre igen jó. A téma egyelőre, úgy látszik, még nehéz volt Önnek, mert fejtegetése kissé kuszált s a gondolatmenet is ingadozik, témáját azonban, mint látja, felhasználta, útmutatást is adva egyúttal, körülbelül hogyan kell az ilyesmit megírni. Fegyelmzett gondolatmenet, világos, egyszerű és mégis irodalmi stílus: ez a jó szakírás elengedhetetlen feltétele. Ne erőltesse a dolgot, ne akarjon minden héten cikket írni, de amikor ideje és hangulata van hozzá, próbálkozzék. Az alapja mindenestre megvan ahhoz, hogy használhatókat kapjunk Öntől.

Hemese. Köszönjük, következő számunkban közöljük.

Bereg. Nehézes és döcögős írás, hogy még javítani sem tudjuk. Nem közölhető.

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza
Székesfehérvár
Nő- és lakk-sima zugszipők, csizmák, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása.
Kedvező árral és gyors szolgálatokkal. — Kérjen képes árjegyzéket.

Virradatvárók.

Írta: TÜRÖK SÁNDOR.

(8)

Hogy szereti-e? Furcsa. Attól a másiktól ő kérdezte meg egyszer.

— Szeretsz te engem Julis?

A lány, szemében nagy nyugtalanság lobogott fel. Nem értette ezt a szöghajú, furcsa, erős embert, amint ott állott. Mégegyszer megkérdezte.

— Szeretsz te engem?

És Gábor vadul rácsökölt a szájára és átölelte erősen.

— Szeretlek... igen szeretlek... szeretlek nagyon.

Sylvia megborzongott ettől az öleléstől és a szeme könnyes lett.

A szobalány kopogott.

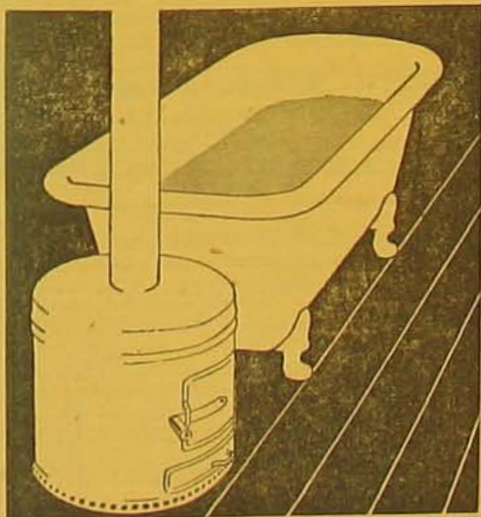
— Az úr üzeni, hogy tessék készülni.

Gábor kezét csökölt és ment.

A szekrény elé már ki volt terítve a frakkja. Öltözködött. A plaszttronján babilált. A gombjaival kinlódott. Megvan... hopp... elgurult... szétnézett... kereste... ott ni... ejnye... mindjárt háromnegyed kilenc... a szőnyeg alatt... dehog... lehasalt az ágy elé... bent a sarokban ott csillogott a gomb... beljebb préselte magát... megvan... valami van ott a sarokban... Odatapintott a sötétben... valami rongyot kapott el... annálfogva előrántotta... a katonaládáját. A kis zöld ládát. Szombathy Gábor 82-es gyalogezredbeli közvitéz zöldrefestett katonaládáját. Persze... odarugta be, mikor ideköltözött. Eleresztette a rongyot, ami kilógott belőle. A rövid zekéje varrottas ujját. Leült a ládára... a zöld ládára, a frakknadrágban... kezében a gyémántgombbal s nézte ezt a kifyitegő ujját, míg elfátyolosodott a szeme...

Kopogtak.

— Tessék sietni kérem. Az autó már előállott.

Lampart
önfűtő fürdőkád

**TÖKÉLETES FÜRDŐ
VÍZVEZETÉK NÉLKÜL**

4 kilogramm fával 25 perc
alatt 140 liter 40 C° fürdővíz

**Magyar Fém- és
Lámpaárugyár
Rt.**

Budapest—Kőbánya.
Postafiók 20.

Írjon még ma címünkre és kérje egy
levelezőlapon a legújabb 210 számú
prospektus díjtalan megküldését a

**LAMPART
ÖNFŰTŐ
FÜRDŐKÁDRÓL**

Hazagondolt. A falujára, ahol... Julis... Csicsa, a ragrás trombitás... eh... másodszer repült be a kis zöld láda az ágy alá...

Felkapta a mellényt, frakkot, bundába bújtt.
— Megyek már!

X.

Pálfalva csendes életet élt. A kapukat jól elzárták korábban, lámpát is alig égettek, a házból ki nem ment, akinek nem kellett éppen s messziről elkerülték egyenest az emberek. Ilyen világ volt. A községi kocsmát akár be is zárhatta volna a nagytűzös bukovinai, akit odatelepítettek.

Hanem a tavasz már nem volt messze s bentől a városból rendeletek jöttek a jegyzőhöz. Hangolni kell a népet, meg kell egy kicsit ereszteni a bilincsét, badd szuszogjon, de ne nagyon s ne sokat. Csak amennyi elég ahhoz, hogy egyet-kettőt kurjantson, ha kell s befogja a száját, ha ráütnek. Mert választások lesznek, meg mi, hát spórolni kell a csendőrrrel.

A pálfalvai jegyző, a volt kalugyer, sietett szavát fogadni a parancsnak, munkához látott Ciceuval együtt. Meg is lett az eredmény. A nagy tűzös bukovinai friss hordókat hozatott ki s a kiábró egy reggelén végigbandukolt a falun.

Leszagott fejú, kedvetlen emberek gyülekeztek ki a kapuk elé a dobszóra. Nem szokott az jót hozni, az a dobszó. Azt kiabáltatta a jegyző, hogy vasárnap lévén Iliána hercegnő születésnapja, mulatságot engedélyez a községi kocsmában éjjeli tíz óráig.

Na nesztek jó székelyek, — meg volt elégedve a jegyző a dologgal, — hogy így kitalálta. Itt van nektek egy kis nemzetünnepély, — nem igen tudta senki, hogy Iliána hercegnő a világon van — daloljatok, táncoljatok, igyatok, hadd menjen a jelentés az alispánul hivatalba. A nép kitünő hangulatban ünnepelte meg őfensége születésnapját.

Azon a vasárnapon csak olyan csendes volt a falu, mint máskor. Talán még csendesebb. A kocsmáros kora délután ki-kiallott az ajtóba, a szeme elé emelve a tenyerét, ahézett fel a templomdombra, le az alvégre, le is lépett a lépcsőről s a Nagy-utcát kémlelte régig. Egy lomposfarkú vén kuvasz

lőstatott végig a Nagy-utcán, arra ugattak ki a többiek a kerítés mögül. De ez is elhalt, ahogy Péterffyék háza előtt befordult a kuvasz a Fűvesközbe.

Geroszím — így hívták a nagytűzjőjú bukovinait — bement. A két-három cigány a kályha körül ült. Kettő aludt, egy pengette a szerszámját, csak úgy a maga mulatságára. Két csendőr — oda voltak rendelve — iszogatótt. Nesz nem hallatszott a faluban, délután négy óráig, amikor is Geroszím elszaladt a jegyzőhöz. Az meg értelen haragra gerjedt.
— Büdös, piszok népség, jóakarattal, atyailag gondoskodik az ember még a mulatságáról is, aztán itt a hála. Na megálljatok.

Negyedóra mulva talpon volt a falu. Csendőrök zörgettek a lányos, legényes házak ajtaján. Gyerünk, gyerünk. S ötösével-hatosával hajtotta, terelve a népet egy-egy csendőr felhúzott kakasú puskával a kocsmá felé — mulatni. Ilyen multság sem esett még Pálfalván.

Bedéekhez is bekopogott két csendőr.

— Mink öregek vagyunk már, — szabódott Bede Mózses — a lány meg beteg.

— Na ha beteg, majd helyre jön.

Az öregaszony sírt, jajgatott, mint a záporosó. Julis vigasztalta. Az öreg Bede rájukszólt.

— Gyere Julis. Veled megyek én is, ne félj senunit.

Nem is félt a lány, csak inkább az anyját sajnálta. Szegény öreg Bedéné menni akart velük mindenáron, de az ember ráparancsolt:

— Itthon maradsz. Én megyek el a lánnyal, valaki itt-hon is kell, hogy legyen.

Gyülekeztek a mulató népek, gyülekeztek. Ültek az ikszlábú asztalok körül a lócaikon komoran, érintetlen poharak mellett, ökölbnyomott kezekkel, némán. Az ajtóban és a sötétségen belül csendőrök.

Péterffy Áron lökte be az ajtót s bedobban a szoba közepére.

— Itt vónék, — rikartotta siratnivaló jókedvvel — hát igyunk egyet fiúk, úgyis rég nem ittunk.

Megmozdultak a fejek s a szemekben felcsillant valami emlékezősféle. Vágányos Bálint eléje állított egy tele üveggel és koccintottak. A cigány cigány maradv, megérezte a pillanatot s rárantott. Mozogni kezdtek a lábak. A jegyző maga is előkerült s kiintette a csendőröket. Elég, ha kívül vannak. Ne izgassák a népet.

Péterffy Áron sorba járt a legényekhez, leányokhoz.

— Mutassatok egy kis vigat, hé, ne lássák, hogy az orunk vére folyik, táncoljatok.

Táncoltak keservesen. Az ital egyre fogyott, a nóta egyre több lett, a levegő megtelt az összezsufolt emberek párájával, egy-egy rikkantás szelte át a levegőt.

Példátlan kedvezmény!

Csendőrtűztek és alisztek női hozzátartozói szigorúan szabott és ellenőrzött **nagybani áron** vásárolhatnak

**női és leányka
télkabátokat,
szőrmebundákat**

HEVES

GYÁRI LERAKATÁBAN

Budapest, IV., Károly-körút 14. félem.

Szőrmézett női kabátok már 28 P-től!

Gépszőnyegek

Azokban már volt nálam kézzel csomózott peresztyenyekből, Turonlái, Boule, Arganaz-szőnyegek, képzők, kárpitok, kárpitok, mokett diványtakarók és paplanok. Árul lényegesen **olcsóbban** Csendőrtűzteknek, tiszták kezvezetőnek készíthetnek. — **Schilling or Szőnyeggyárház**, Budapest, V., Teréz-körút 15. — Válaszra érkezőknek ingyen bérmentve

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágyanemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket kisk- és civilruhászöveteket a legkedvezőbb ártételek mellett!

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében

Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybani kedvezésekkel kör. BUDAPESTI JÓZSEF, a díjazott egy botgig.

MAGYAR CSENDŐRPENGE

BUDAPESTI FŐELÁRUSÍTÓK:

LÁNG JAKAB 28 FLA VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 11.

MÁRER ROVENRUDÁZATI INTÉZET VIII., BUDAPESTI ÚT 9.

PALLADIS RT. V., AKADÉMIA-U. 21.

PANNONIA VI., HAJÓS UTCA 16.

REFORM RT. VI., VILMOS CRÁSZÁR-ÚT 6.

SOMOSKÓV VII., ROTTEN-BILLER-UTCA 3.

GYÁRTJA:
DÉVAI RT.

MAGYAR CSENDŐR BORTYAPENGE

Péterffy Áron tüzelte a fiúkat:

— Rázzad komám, forgasd az ebatta...

A csendőröknek odaki pálinkát hordott Geroszim. Egy állott az ajtóba, ki nem engedett senkit. Geroszim hordta, hordta, úgy itták, mint a homok az esőt.

Öreg Bede ott ült Julissal a felfelőlő lóca sarkában. Ültek csendesen, mint a siralomházban. Néha földhöz verődött egy pohár, vagy odakint puskatus zörrent, megborgongott Julis.

Péterffy Áron hívta meg táncolni.

— Eredj, — bökte meg az apja, — mi se vagyunk gyengébb fajta másnál. Táncolt Julis. Áron forgatta rikkantgatva.

— Láttam Gábort Bukarestben, tudod-e? — mondta.

— Nem tudom — s fehérebb lett. — Régen, nagyon régen nem írt Gábor.

Péterffy Áronnak a fejébe ment már a pálinka.

— Olyan oláh lett abból, — sugta keserűen, — de olyan oláh. Ne várd azt Julis... ne várd...

Julis lekapta a kezét a legény válláról.

— Ne várd, — folytatta a legény s utána nyult, — úr lett abból, nem jön az vissza.

Bede Julis szétnézett a gőzös kocsmaszobában s el, ki, az éjszakába merült falura.

— Visszajön.

— Visszajön?

Rábólintott.

— Hogy tudod?

Bede Julis elhúzta magát s visszaindult az apjához.

— A vére visszahozza ide... haza — s elment. Odasi-nyult az öreghez s úgy vert a szíve, hogy majd kiszakította a mellét, úgy érezte. De nem mutatta. Péterffy Áron egyedül ropta tovább.

— Héj, — rikoltott, — azt húzd, hogy Kossuth Lajos azt izente... — s rákezdte erősen. A többiek utána. A cigány óvatossá vonója a levegőben maradt.

Akkor nyitott az ivóba Ciceu. A szeme részeg fényben csillogott — a jegyzővel ivott a nagy eredményre — s a szája tátvaradt a méregtől.

— Kuss — beleordított a nótába — esend legyen. Héj csendőrök!

Ciceu vérbenforgó szeme Julist kapta el. A leány nem énekel, az apja vállára hajtotta a fejét aléltan. Az öreg Bede a haját simogatta, úgy ültek ketten.

Ciceu ordított.

— Majd én megmutatom, azt a mindenségít!

Átrohant a szobán. A részeg csendőrök már befelé tolongtak. Egy káplár bukott be elsőnek. Reszkető kézzel emelte fel a fegyvert. A segédjegyző uszította:

— Lőjj, — kiáltotta — lőjj, részeg disznó... lőjj, lőjj, lőjj! — kikapta kezéből a fegyvert és belelőtt a kavargó tömegbe. Gyenge sikoltás felelt a sarokból s egy hörgő üvöltés tört át a zsvajon.

— Leányom!

Csend lett. Szertétántorogtak.

Aztán ágyat vetettek a székébe s vén Bede Mózes közibe-leváltak. Elbűdült a város felé. A lány feküdt a sarajjába polcolt párnákon. A vén székely ült a bakon, mozdulatlanul, szorosra zárva szájával. A falu elcsendesedett s rendre elmaradt mögöttük.

XI.

Az előcsarnokban maga az öreg Niculescu fogadta a vendégeket. Derűs volt és meglehetően, mint mindig, ha a család gazdagságát, fényét csillogtathatta s százszor jobban örült most, hogy ezt a gazdagságot megmentve látta. Ma este — így határozott az öreg Niculescu — bejelente a társaságnak a lánya eljegyzését is. Mindenkihez volt egy kedves szava, egy mosolya, most éppen Stanca Dumitru, a huszár-főhadnagy, csapta össze előtte a sarkantyúját.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Le kell írni egy oktatást, amelyben az oktató arról győzi meg hallgatóit, hogy a csendőrnek nemcsak a szolgálati, de szolgálaton kívüli magatartására is súlyt kell helyeznie, társaságát meg kell világosítani és általában arra törekednie, hogy a lakosság az ő magánéletében se találjon kivétnevel. Az oktatásnak tartalmaznia kell mindent, amit az ilyen magatartás követelményének tekinthetünk, valamint az indokokat is, amelyek azt a csendőr számára kötelezővé teszik. Az oktató mind a nő, mind a nőtlen csendőrök magán-életével foglalkozzék.

Az oktatásnak mindenki által könnyen megérthető, egyszerű stílusban kell történnie. E pályázatunk elsősorban szakasz- és őrsparancsnokok számára való ugyan, de azért bármilyen rendfokozatú legénységi egyén is résztvehet.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egységeitől fogadjunk el. Határidő: november 1. A legjobb pályázatot falra akasztható, csendőrségi tárgyú, eredeti művészi rajzzal jutalmazzuk. Az eredményt a november 15-iki számban közöljük.

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemcsak (távtá gyalpót használ fel; csak ő tudja, hogy a szövetben belől milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árakban is csak az előkézből minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igaz előnyöket. Posztógyárukat állandó szorgalmazással szállítjuk, mértékzabosságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételten okirattal ellenőrzésben részesült állandó szorgalmazással feliratozása. Tekintse meg őrszere küldött mintákat. Kivanságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarországi katalikus kézben levő egyetlen posztógyára. Budapest, I., Lenke-út 117. Üzembe 1922 óta 300 munkással.

Fényképészeti

Használt fényképezőgépek nagy választékban.

szaküzlet
Hatschek Emil

Andrássy-út 13. Tel. 22-2-59

BŰTOR

terjedő, modern kivitelben, kényelmes részlet-felállításra kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BŰTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Nemesség-

NEMESSEGI IRODA

BUDAPEST, IV., MAGYAR-UTCA 27. II. EMELET 2

kutatást és belügyminiszteri igazgatást, címer-kikeresést és megfestést, valamint levéltári kutatást úgy az országos, mint a megyei és megszállt területi levéltárakban, a legelőnyösebben vállal

Négy évtizede vásárolnak legjobb meglepedésre kiváló

hangszereket
REMÉNYI MIHÁLY

Ötvenegyezer dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola szülöttjének.
Budapest, VI., Király-utca 68-00. sz. Kézen dolgozók 1

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetését!

Megicjtés.

Lapunk folyó évi 16. számában közölt minősítő pályázatunk megfejtese a következő:

1. Nagy János postakocsi aszáltal, hogy mint postaszolgá a reábizott leveleket felbontotta, a btk. 200. §-ába ütköző levéltek megsértésének vétségét követte el. Az a körülmény, hogy nevezett a levelet az abban sejtett pénz ellopása végett bontotta fel, legfeljebb súlyosbító körülményként szerepelhet, de a bűncselekmény minősítésére nincs befolyással, mert sem lopás, nem pedig annak kísérlete nem forog fenn. Nem létező dolgot ugyanis nem lehet ellopni, következésképpen annak ellopását meg sem lehet kísérelni. Itt csak lopás szándékáról beszélhetünk, de a szándékot a törvény nem bünteti.

2. Horváth Gábor cselekménye kétféleképpen minősíthető: szándékosan (btk. 301. §) és gondatlanságból (btk. 310. §) okozott súlyos testi sértésnek. Szándékosnak azért minősíthető, mert Horváthnak az volt a szándéka, hogy testi sértést okozzon s csak tőle független körülmények volt a következménye, hogy a sértés más egyénen következett be, mint aki ellen az említett szándéka irányult. Viszont az a megítélés is helytálló lehet, hogy a testi sérülés nem a gyanúsított szándékának, hanem csak a gondatlanságának a következménye, mert Szabó Istvánt nem a gyanúsított által eldobott sörösüveg, hanem a véletlenül levert petróleumlámpa sértette meg, már pedig erre a tettes szándéka nem irányult. Ilyen esetekben, amikor t. i. egy bűncselekmény többféleképpen: súlyosabban és enyhébben minősíthető, a csendőrnek a súlyosabb minősítés álláspontjára kell helyezkednie és a nyom zást annak megfelelően kell lefolytatnia. A csendőr által súlyosabban minősített és ennek megfelelően nyomozott bűncselekményt ugyanis a bíróság könnyebben enyhít-beti, mint ahogy a csendőr által enyhébben minősítettet súlyosbíthatja, mert a nyomozás alkalmával az enyhébb minősítés következtében figyelmen kívül hagyott súlyosabb tényálladék elemeinek utólagos megállapítása nehézségbe ütközhetik.

3. Pál Miklós gyanúsított cselekménye is kétféle elbírálás alá eshetik. A bíróságtól függ, hogy cselekményét csupán a btk. 41. §-ába ütköző kihágásnak (veszélyes fenyegetés), vagy pedig a btk. 290. §-ába ütköző vétségnek fogja

minősíteni, mert a gondatlanság határa ingadozó. Az, hogy az elhalt részben maga is oka volt halálának (mert talán szükségtelenül és elővigyázatlanul ugrott le a padlásról), a gyanúsított megbüntetését nem zárja ki, ha ő is gondatlanságot követett el. A nyomozás során tehát ebben az esetben is a súlyosabb minősítésnek, nevezetesen az emberölés vétségének álláspontjára kell helyezkednie.

Feladatunkat helyesen oldották meg a következők: Bár-dos Mihály törm. (Üjkigyás), Benedek Lajos th. (Ozora), Bernáth János törm. (Magyargencs), Bérezes (Belány) János törm. (Szajol), Császár Antal törm. (Lepszény), Dömötör Lajos cs. (Gelse), Egri Sándor törm. (Székesfehérvár), Elek-es János törm. (Gelse), Fazekas János törm. (Deszk), Föld-nagy Sándor törm. (Hosszpereszleg), Füleki József alldgy. (Toponár), Gesztesi Ferenc th. (Dorog), Horváth Mihály törm. (Körágószőlős), Illés Mihály törm. (Oros), Kálmán Imre II. törm. (Bátaszék), Kiss Antal I. törm. (Kaba), László Géza cs. (Szulok), Magyar Mátyás törm. (Bánokszentgyörgy), Magyarosi Imre törm. (Veszprém), Menyhért István th. (Szombathely), Mocsár József törm. (Ózd), Molnár István II. cs. (Gelse), vitéz Némethi Pál th. (Magyargencs), Piliár Ferenc törm. (Magyargencs), Pintér István törm. (Gönyű), Seregélyes Ambrus prb. cs. (Ipolytarnóc), Szécsényi László törm. (Bagamér), Varga Balázs törm. (Pécel), Varga István III. törm. (Szajol), Veress Antal törm. (Dehrecen), Vincze György törm. (Murakeresztúr).

A pályadíjult kitűzött díszes asztali dobozt a fent felsorolt helyes megfejtők között kisorsoltuk. Nyertes: Seregélyes Ambrus ipolytarnóci örsbeli próbacsendőr, kinek a jutalmat egyidejűen elküldöttük.

Az örs ügyvezetésének egyszerűsítésére

vonatkozó pályázatunkra beérkezett pályamunkák bizottsági bírálatának eredményét a november 1-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN örnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI. Róza-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

A csendőrség egyik legrégibb, legmegbízhatóbb bevásárlási helye. — Kedvező fizetési feltételek.

TRIBON

ruházati rt.

Budapest, VIII., Üllői-út 14. szám

Telefon: J. 392-85 és 312-57

Egyenruhászövetek,
bélésárak,
női és férfi fehérmű,
selyem, kötött-ésszövőit-
áru,
kesztyű, harisnya,
paplan, cipő.

TÖRHETETLEN

bizakodással nézünk a jövő elébe. Jóleső érzés, ha mindennapi gondjaink mellett a jövő reményeinek is szentelhetünk egy csekély összeget. Az osztálysorsjáték mindenkinek módot nyújt — vagyoni viszonyaihoz mérten — helyzetének javítására. Ha az osztálysorsjáték egyebet sem szolgálna, mint egy kis izgalmas játékot, mely kizökkent bennünket egyhangú életünkkel, mely szuggesztív erejével kellemesebb hitbe ringat bennünket, növeli önbizalmunkat és reménységet nyújt, hogy a jövőt szebbnek és jobbnak is láthassuk, már úvosa dolgot végzett.

Hát még az a kirtartó remény, hogy szerencsével még a szenczió 100.000 pengőt, 200.000 pengőt, sőt 300.000 pengőt is nyerhet bárki, gyönyörű perspektívát nyit meg a gazdagságért, boldogságért vágyódók számára. EZÉRT fokozódik évről-évre a m. kir. osztálysorsjáték híveinek hatalmas táborára.

Az új sorsjáték október 14-én kezdődik.

Katonai kiállítások
Hendjelek (miniatúr)
Katonai szalagok
Tözzemanc egyesületi felvények
Műdenemű érmek

Morzsányi Józsefnél

Budapest, IV., Eskü-út 5. sz. Telefon 822-17

Használjunk **Schmoll Paszta** Magyar gyártmány

ENERGIA Irógép és irodafelszerelési vállalat
Budapest, V kerület, Alkotmány utca
(Vilmos cs.út sarkán), Telefon: Aut. 141-05, 31

ÍRÓGÉPEK

vétel, eladása, cseréltés

Szalagok, carbonpapír, írdal papírok stb. Javítás) Karbantartás)

A m. kir. csendőrség tagjainak árendédmény!

Nem csak otthonát, Önt is felöltözteti a
Központi Lakásberendező Vállalat

Hálóruk, szőnyegek, vásznak, ruhászövetek, kárpitosárak
leghosszabb listefelői kedvezményrel.
Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5. szám.
Telefon: 271-77
Megbízottunkat vidékre is elküldjük. Zeneakadémiával szemben

Magyarországi szakácsnőket csendőrségek részére közzét
Ehelyező Intézet, Budapest, Baross-tér 6